

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาจีนขั้นพื้นฐาน สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเอกสารตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกลุ่มสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ
2. การสอนภาษาต่างประเทศ
3. ชุดกิจกรรม
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
5. เจดคติ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยภายในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักการ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3)

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน
การเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบน
พื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษา
อย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และ
การจัดการเรียนรู้

5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เป็นหลักสูตรการศึกษา สำหรับ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย
ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐานดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 3 -4)

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมมีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างไร เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนั้นมาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไรจะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 6)

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6)

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปฏิภาณและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 16) ดังนี้

กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถคิดตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิตทั้งด้านการเรียน และอาชีพ สามารถปรับตนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูรู้จักและเข้าใจนักเรียน ทั้งยังเป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกันเอื้ออาทร และสมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนให้ได้ปฏิบัติด้วยตนเองในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมินและปรับปรุงการทำงาน เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับวุฒิภาวะของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

1. กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และนักศึกษาวิชาทหาร
2. กิจกรรมชุมนุม ชมรม

กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคมมีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดเป็น 3 ระดับ ดังนี้
(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 17)

1. ระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐานการติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ
2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดวิจารณ์ญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) การศึกษาระดับนี้เน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ

การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนขั้นต่ำสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 16)

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1– 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียนวันละไม่เกิน 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียนมีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)
3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค มีเวลาเรียน วันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คำนวณน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัยสามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 19)

การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 20 - 21)

1. หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอนจึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้อันเหมาะสมและประสิทธิผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4. บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1 บทบาทของผู้สอน

4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์

4.1.3 ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียน ไปสู่เป้าหมาย

4.1.4 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อที่เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6 ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับ
ธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7 วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้ง
ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2 บทบาทของผู้เรียน

4.2.1 กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2 เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อความรู้
ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

4.2.3 ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
ในสถานการณ์ต่าง ๆ

4.2.4 มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู

4.2.5 ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ
การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน
ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตาม
มาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็น
เป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับ
สถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็น
กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดง
พัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์
ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพการวัดและประเมินผลการ
เรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และ
ระดับชาติ มีรายละเอียดดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 23 - 24)

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัด
การเรียนรู้ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิค
การประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ
การประเมินชิ้นงาน/ ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมิน
เองหรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณี
ที่ไม่ผ่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริมการประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียน

มีพัฒนาการความก้าวหน้าในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/ รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการ โดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการ โดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียงคุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐาน

ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหา ด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธ โรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการ

ช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง เป็นโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและประสบความสำเร็จในการเรียนสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มุ่งหวังให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาต่างประเทศ สื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ และศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวและวัฒนธรรมอันหลากหลายของประชาคมโลก และสามารถถ่ายทอดความคิดและวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้อย่างสร้างสรรค์ ประกอบด้วยสาระสำคัญดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1 - 2)

ภาษาเพื่อการสื่อสาร การใช้ภาษาต่างประเทศในการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็น ดิความ นำเสนอข้อมูล ความคิดรวบยอดและความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ และสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอย่างเหมาะสม

ภาษาและวัฒนธรรม การใช้ภาษาต่างประเทศตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ความสัมพันธ์ ความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา ภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับวัฒนธรรมไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น การใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก การใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ชุมชน และสังคมโลก เป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ ประกอบอาชีพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 10 - 40)

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่าง ๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง และคำแนะนำ (Instructions) ง่าย ๆ ที่ฟังหรืออ่าน	คำสั่งและคำขอร้องที่ใช้ในห้องเรียน และคำแนะนำในการเล่นเกมน การวาดภาพ หรือการทำอาหารและเครื่องคัม
2. อ่านออกเสียงคำ สะกดคำ อ่านกลุ่มคำ ประโยค ข้อความง่าย ๆ และบทพูดเข้าใจงหะ ถูกต้องตามหลักการอ่าน	คำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความ บทพูดเข้าใจงหะ และการสะกดคำการใช้พจนานุกรม หลักการอ่านออกเสียง เช่น <ul style="list-style-type: none"> - การออกเสียงพยัญชนะต้นคำและพยัญชนะท้ายคำ - การออกเสียงเน้นหนัก-เบา ในคำและกลุ่มคำ - การออกเสียงตามระดับเสียงสูง - ต่ำ ในประโยค
3. เลือก/ ระบุภาพ หรือสัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายตรงตามความหมายของประโยค และข้อความสั้น ๆ ที่ฟัง หรืออ่าน	กลุ่มคำ ประโยคเดี่ยว สัญลักษณ์ เครื่องหมาย และความหมาย เกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องคัม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย และลมฟ้าอากาศ และเป็นวงคำศัพท์สะสมประมาณ 550 - 700 คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม)
4. ตอบคำถามจากการฟังและอ่านประโยค บทสนทนา และนิทานง่าย ๆ	ประโยค บทสนทนา นิทานที่มีภาพประกอบ คำถามเกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่อง เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. พูด/เขียนโต้ตอบในการสื่อสารระหว่างบุคคล	บทสนทนาที่ใช้ในการทักทาย กล่าวลา ขอบค้อมขอโทษ การพูดแทรกอย่างสุภาพ ประโยค/ข้อความที่ใช้แนะนำตนเอง เพื่อน และบุคคลใกล้ชิด และจำนวนการตอบรับ
2. ใช้คำสั่ง คำขอร้อง และคำขออนุญาตง่าย ๆ	คำสั่ง คำขอร้อง และคำขออนุญาตที่ใช้ในห้องเรียน
3. พูด/เขียนแสดงความต้องการของตนเอง และขอความช่วยเหลือในสถานการณ์ง่าย ๆ	คำศัพท์ จำนวน และประโยคที่ใช้แสดงความต้องการและขอความช่วยเหลือในสถานการณ์ต่าง ๆ
4. พูด/เขียนเพื่อขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เพื่อน และครอบครัว	คำศัพท์ จำนวน และประโยคที่ใช้ขอและให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สิ่งใกล้ตัว เพื่อน และครอบครัว
5. พูดแสดงความรู้สึกของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ใกล้ตัว และกิจกรรมต่าง ๆ ตามแบบที่ฟัง	คำและประโยคที่ใช้แสดงความรู้สึก เช่น ดีใจ เสียใจ ชอบ ไม่ชอบ รัก ไม่รัก

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ โดยการพูดและการเขียน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. พูด/เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง และเรื่องใกล้ตัว	ประโยคและข้อความที่ใช้ในการพูดให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง บุคคล สัตว์ และเรื่องใกล้ตัว เช่น ชื่อ อายุ รูปร่าง สี ขนาด รูปทรง สิ่งต่าง ๆ จำนวน 1 - 100 วัน เดือน ปี ฤดูกาล ที่อยู่ของสิ่งต่าง ๆ เครื่องหมายวรรคตอน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
2. พุค/ วาดภาพแสดงความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ใกล้เคียงตามที่ฟังหรืออ่าน	คำ กลุ่มคำที่มีความหมายสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ใกล้เคียง เช่น การระบุ/ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของภาพกับคำ หรือกลุ่มคำ โดยใช้ภาพ แผนภูมิ แผนภาพ แผนผัง
3. พุคแสดงความคิดเห็นง่าย ๆ เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ใกล้เคียง	ประโยคที่ใช้ในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ใกล้เคียง

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 37 - 44)

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาและนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. พุคและทำท่าประกอบอย่างสุภาพตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา	มารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา เช่น การขอบคุณ ขอโทษ การใช้สีหน้าท่าทางประกอบ การพูดขณะแนะนำตนเอง การสัมผัสมือ การโบกมือ การแสดงความรู้สึกชอบ/ไม่ชอบ การแสดงอาการตอบรับหรือปฏิเสธ
2. ตอบคำถามเกี่ยวกับเทศกาล/ วันสำคัญ/ งานฉลองและชีวิตความเป็นอยู่ง่าย ๆ ของเจ้าของภาษา	คำศัพท์และข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาล/ วันสำคัญ/ งานฉลอง และชีวิตความเป็นอยู่ของเจ้าของภาษา เช่น วันคริสต์มาส วันขึ้นปีใหม่ วันวาเลนไทน์ เครื่องแต่งกาย ฤดูกาล อาหาร เครื่องดื่ม
3. เข้าร่วมกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับวัย	กิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรม เช่น การเล่นเกม การร้องเพลง การเล่านิทานประกอบท่าทาง บทบาทสมมุติ วันคริสต์มาส วันขึ้นปีใหม่ วันวาเลนไทน์

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 46)

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. บอกความแตกต่างของเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ ประโยค และข้อความของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย	ความแตกต่างของเสียงตัวอักษร คำ กลุ่มคำ และประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย
2. บอกความเหมือน/ ความแตกต่างระหว่างเทศกาลและงานฉลองตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย	ความเหมือน/ ความแตกต่างระหว่างเทศกาล และงานฉลองตามวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ค้นคว้า รวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นและนำเสนอด้วยการพูด/ การเขียน	การค้นคว้า การรวบรวม และการนำเสนอ คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 47)

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ฟังและพูด/ อ่านในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและสถานศึกษา	การใช้ภาษาในการฟังและพูด/ อ่านในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้นและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ	การใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้นและการรวบรวมคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องใกล้ตัว จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ

การสอนภาษาต่างประเทศ

จิตวิทยาการเรียนการสอน

สำหรับจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน มีทฤษฎีของนักจิตวิทยาดังต่อไปนี้

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget, 1977 อ้างถึงใน สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2545, หน้า 50 - 59) ซึ่งเพียเจต์สรุปการเรียนรู้ของเด็กกว่าพัฒนาการทางสติปัญญา และความคิด จะพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อคนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งเพียเจต์ ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญา เป็น 4 ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1. ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensori - Motor stage) เป็นการพัฒนาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 2 ปี เป็นขั้นการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัสและการแสดงออกในรูปของการกระทำ เด็กจะใช้ประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหวส่วนใดส่วนหนึ่งไปปะทะกับสิ่งแวดล้อม เช่น การหยิบสิ่งของต่าง ๆ เริ่มเข้าใจในการใช้ภาษาสื่อสารบ้าง การได้ยินและการมองเห็น

2. ขั้นควบคุมอวัยวะต่าง ๆ (Proportional Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 2 - 7 ปี เด็กวัยนี้จะเริ่มมีพัฒนาการอย่างมีระบบมากขึ้น โดยมีกระบวนการคิดก่อนการกระทำ รู้จักสร้างภาพของการกระทำในจิตใจได้ เริ่มมีความสามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับการคงตัวของสสาร เริ่มมองเห็นสิ่งของมากกว่า 1 สิ่งในเวลาเดียวกัน กระบวนการพัฒนาของเด็กวัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ขั้นการคิดรับรู้ โนมตีเบื้องต้น (Preconceptual Thought) เริ่มตั้งแต่อายุ 2 - 4 ปี เด็กวัยนี้เริ่มมีมโนคติแล้ว แต่ยังไม่สมบูรณ์ และยังไม่มียุติผล มีพัฒนาการทางภาษาที่เกี่ยวกับตนเองเป็นส่วนใหญ่ รู้จักควบคุมพัฒนาทักษะนิสัยและการทำงานของอวัยวะบ้าง

ขั้นการคิดในใจ (Intuitive Thought) เริ่มตั้งแต่อายุ 4 - 7 ปี เด็กวัยนี้จะคิดมียุติผลมากขึ้น แต่เป็นการคิดที่เป็นลักษณะการรับรู้มากกว่าความเข้าใจ เด็กจะมีปฏิริยาต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าใช้ภาษา รู้จักการพัฒนากลักษณะนิสัยและการทำงานของอวัยวะส่วนต่าง ๆ มากขึ้น

3. ขั้นคิดอย่างเป็นรูปธรรม (Concrete Operational Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 7 - 11 ปี เด็กวัยนี้ จะมีประสบการณ์ในเรื่องการคิดการมียุติผลมากขึ้น จึงทำให้เด็กคิดและสามารถจำแนกสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมได้ ซึ่งเป็นความคิดเชิงเหตุผลที่ต้องอาศัยสิ่งของที่มีตัวตนจับต้องได้สามารถที่จะเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของการคงตัวของสิ่งต่าง ๆ โดยเด็กสามารถเข้าใจได้ว่า ของแข็งหรือของเหลวจำนวนหนึ่งแม้จะมีการเปลี่ยนรูปร่างไปก็จะมีน้ำหนักหรือปริมาณเท่าเดิม สามารถเข้าใจความสัมพันธ์ของส่วนย่อย ส่วนรวม มีความสามารถในการคิดย้อนกลับตลอดจนการจำแนกประเภท จัดหมวดหมู่ได้

4. ขั้นคิดอย่างเป็นนามธรรม (Formal Operational Stage) ขั้นนี้เริ่มตั้งแต่อายุ 11 - 15 ปี เด็กวัยนี้จะมีพัฒนาการทางด้านความคิดในเชิงที่ซับซ้อนอย่างเป็นนามธรรมมากขึ้น โดยไม่ต้องอาศัยของจริง เด็กวัยนี้สามารถเข้าใจการฝึกปฏิบัติการได้ดี ได้แก่ การตั้งสมมติฐาน การออกแบบ การทดลอง ทดลอง พิสูจน์ แปลผลข้อมูล ลงข้อสรุป วิเคราะห์ผลไปใช้

พัฒนาการทางปัญญาของเด็กในแต่ละขั้นจะเป็นช่วงระยะของการสร้างความรู้ ความคิดและจัดระเบียบความรู้ความคิดขึ้นในลักษณะที่แตกต่างไปจากขั้นอื่น ๆ เมื่อบรรลุถึงขั้นพัฒนาการทางปัญญาระดับหนึ่ง ก็จะเริ่มพัฒนาการทางปัญญาในขั้นที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องกัน แต่ละขั้นจะพัฒนาไปตามลำดับต่ำกว่าไปสู่ระดับที่สูงกว่า โดยไม่มีการกระโดดข้ามขั้นหรือเริ่มขั้นสูงก่อนขั้นต่ำแต่ในบางช่วงของพัฒนาการอาจเกิดขึ้นเร็วหรือช้าก็ได้ อย่างไรก็ตาม อายุของเด็กแต่ละคนในแต่ละขั้นอาจจะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่มีอิทธิพลในการพัฒนาของเด็กแต่ละคน การพัฒนาเหล่านี้จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและประเพณีต่าง ๆ รวมทั้งการดำรงชีวิตอาจมีส่วนช่วยให้พัฒนาได้แตกต่างกัน (ประสาท อิศรปริดา, 2523, หน้า 47)

จากขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจท์ นักเรียนประถมศึกษาในระดับ ชั้น ป.4 พัฒนาการคิดอยู่ในระดับขั้นการคิดอย่างเป็นรูปธรรม นักเรียนสามารถคิดหาเหตุผลได้มากขึ้น และเข้าใจความเข้าใจความสำคัญส่วนย่อย ส่วนรวม สามารถจำแนก แยกประเภทและจัดหมวดหมู่ได้เด็กวัยนี้จึงเหมาะสมที่จะเรียนข่าวและเหตุการณ์ เพื่อที่จะฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ข่าว แยกแยะข้อเท็จจริงหาเหตุผลความน่าเชื่อถือของข่าว ซึ่งการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนได้กระทำหรือปฏิบัติจริง

บรูเนอร์ ได้แบ่งพัฒนาการทางสติปัญญา เป็น 3 ขั้น คือ

1. การเรียนรู้โดยการกระทำ (Enactive Representation) เริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนอายุ 2 ปี เป็นช่วงที่เด็กแสดงให้เห็นถึงความมีสติปัญญาด้วยการกระทำ เป็นลักษณะของการถ่ายทอดประสบการณ์ด้วยการกระทำ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ดำเนินต่อไปตลอดชีวิต
2. การเรียนรู้โดยการรับรู้เป็นภาพในใจ (Iconic Representation) ขั้นนี้อายุประมาณ 2 - 7 ปี เด็กสามารถใช้จินตนาการและสร้างภาพในใจโดยไม่มีการกระทำ เด็กสามารถนำสิ่งที่เห็นในโลกภายนอกและสิ่งที่อยู่ในใจของเขามาผสมผสานและจัดลำดับให้เป็นระเบียบ
3. การเรียนรู้โดยสื่อความหมายทางสัญลักษณ์ (Symbolic Representation) ขั้นนี้เปรียบได้กับปฏิบัติการขั้นรูปธรรมของเพียเจท์ เด็กสามารถถ่ายทอดประสบการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยใช้สัญลักษณ์หรือภาษา ซึ่งภาษาเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความคิด บรูเนอร์ถือว่าขั้นนี้

เป็นขั้นสูงสุดของพัฒนาการทางความรู้ ความเข้าใจ เด็กสามารถคิดหาเหตุผลและจะพัฒนาไปเรื่อย ๆ จนสามารถเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรมได้

บรูเนอร์ได้เสนอหลักสำคัญในการจัดการศึกษาในการนำเสนอเนื้อหาใดมาสอนนั้น ควรพิจารณาว่าเด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับใด มีความสามารถเพียงใด ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่จะเรียนหรือที่จะรับรู้ได้ โดยใช้วิธีการที่เหมาะสมกับเด็กในวัยนั้น โดยเริ่มเรียนจากทักษะง่ายได้ก่อน ซึ่งจะพื้นฐานของทักษะที่ยากต่อไปเนื้อหาวิชาควรจะต้องต่อเนื่องกันไปเรื่อย ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ (พรณี.ช. เจนจิต, 2538, หน้า 195 - 213)

นอกจากนี้ในการเรียนการสอนภาษาจีน การนำจิตวิทยาบางประการเพื่อจะช่วยให้การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้ (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2534, หน้า 35 - 43)

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Difference) นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถและความสนใจแตกต่างกัน เพื่อจะได้หาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กเรียนรู้ มากที่สุดมากที่สุดที่จะทำได้และสร้างสถานการณ์ให้เด็กทุกคนมีความรู้สึกว่าตนเองสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนได้

2. กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) ความพร้อมเป็นเรื่องสำคัญอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งครูควรคำนึงถึง ทั้งความพร้อมในเรื่องร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความรู้พื้นฐาน การเรียนของแต่ละเรื่อง ดังนั้นครูจึงควรตรวจสอบความพร้อมของนักเรียนก่อนที่จะทำการสอน ถ้าพบว่านักเรียนขาดความพร้อมในด้านใดด้านหนึ่ง ครูก็ต้องเติมสิ่งที่ขาดนั้นให้เต็มเสียก่อนที่จะทำการสอน

3. การเรียนรู้โดยการฝึกฝน (Law of Exercise) กฎการเรียนรู้โดยการฝึกก็เป็นกฎการเรียนรู้อีกข้อหนึ่ง ซึ่งธอร์นไดค์ (Thorndike) ได้กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อได้มีการฝึกฝนหรือการกระทำซ้ำ

4. กฎแห่งผล (Law of Effect) เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม หรือขณะปฏิบัตินักเรียนย่อมต้องการทราบผลการเรียนของตนว่าเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้น เมื่อมีงานให้นักเรียนทำไม่ว่าจะเป็นแบบฝึกหรือแบบฝึกหัดก็ตาม ครูควรรับตรวจและส่งเสริมให้นักเรียนโดยเร็ว พร้อมทั้งเขียนชื่นชมไว้ด้วยเพื่อให้นักเรียนได้ทราบจุดเด่น และข้อบกพร่องของตนเองว่ามีส่วนใดที่ควรแก้ไขบ้าง เพื่อจะได้ปรับปรุงตัวเองให้ดีขึ้นในโอกาสต่อไป

5. แรงจูงใจ (Motivation) แรงจูงใจเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ครูผู้สอนจึงควรพยายามสร้างสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งเร้าเพื่อเป็นการจูงใจให้นักเรียนสนใจเรียน ตั้งใจฝึกฝนทักษะและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

6. การเสริมกำลังใจ (Reinforcement) ในขณะที่จัดการเรียนการสอน ครูควรเสริมกำลังใจเด็กเป็นระยะ ๆ ด้วยการเสริมกำลังใจในทางบวก เพื่อจะสื่อให้นักเรียนทราบว่าสิ่งที่ตนแสดงออกไปนั้นถูกต้องหรือไม่ ผู้เรียนจะได้เกิดความรู้สึกภูมิใจและพยายามทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้นการเสริมกำลังใจนี้นอกจากครูจะเป็นผู้เสริมกำลังใจแล้ว นักเรียนก็ควรจะได้มีบทบาทเป็นผู้เสริมกำลังใจเพื่อนด้วย การเสริมกำลังใจควรทำทั้ง การเสริมกำลังใจด้วยวาจา ท่าทาง และการให้รางวัล

ทฤษฎีการเรียนรู้ของกานเย่ ในการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนกานเย่ (Gagne, 1973 อ้างถึงใน ภพ เลหาไพบูลย์, 2539, หน้า 82 - 83) ได้เน้นบทบาทครูเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ และได้เสนอแนวทางในการจัดลำดับการสอนไว้ 9 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้คือ

1. สร้างความสนใจ คือการทำให้ผู้เรียนมีใจจดจ่อต่อบทเรียน โดยครูใช้วิธีการสนทนาซักถาม หรือใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ
2. แจ้งจุดประสงค์ คือการบอกให้นักเรียนทราบถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้ทราบถึงจุดหมายปลายทางของการเรียนการสอน อาจบอกโดยตรงหรือให้คำถามก็ได้
3. ทบทวนความรู้เดิมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ โดยทบทวนความรู้เก่าที่ใช้ในบทเรียนใหม่ให้กับนักเรียน และเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้เดิมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อบทเรียน
4. ใช้สื่อกระตุ้นเกิดการเรียนรู้ โดยการเสนอสิ่งเร้าที่ใช้ประกอบการสอน ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการสอนอื่น ๆ เป็นการเริ่มกิจกรรมใหม่ของบทเรียน
5. ให้แนวทางการเรียนรู้ โดยแนะแนวทางหรือทำท่างให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง เช่น แนะนำแหล่งศึกษาค้นคว้า แนะนำวิธีทำกิจกรรม และใช้คำถามเป็นการนำทางให้ผู้เรียน
6. ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ให้นักเรียนศึกษาบทเรียนและทำแบบฝึกหัดด้วยตนเอง
7. การแจ้งผลการปฏิบัติคือ การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนด้วยการตรวจสอบแก้ไขสิ่งที่ผู้เรียนทำผิด ให้คำชมเชยและแสดงความยินดีในผลงานของผู้เรียน
8. การประเมินผลการปฏิบัติ เป็นการวัดและประเมินว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามจุดประสงค์นั้นได้หรือไม่ เพียงใด โดยวัดและประเมินจากการทำแบบฝึกหัด การทำแบบทดสอบ และการแสดงออก เช่น การพูด การตอบคำถาม

9. ส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน โดยการสรุปย่อบททวนเรียนที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่คงทน โดยให้ทำแบบฝึกหัดเสริมหรือมอบหมายงานเพิ่มเติม เช่น การให้การบ้าน

ซึ่งสรุปได้ว่า กาเย ได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าตนจะเรียนเรื่องนั้นไปเพื่อประโยชน์อะไร นำเอาไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้อย่างไร ผู้เรียนก็จะสนใจเรียน ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและได้ผลดี

ทฤษฎีการเสริมแรงของสกินเนอร์ สกินเนอร์ผู้คิดค้นเกี่ยวกับทฤษฎีเสริมแรงกล่าวว่าการเรียนรู้ภาษา เป็นรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีวางเงื่อนไขแบบการกระทำที่เน้นถึงความสัมพันธ์ของการเสริมแรง เมื่อมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้า การตอบสนอง และการเสริมแรง จะทำให้พฤติกรรมของเด็กมีแนวโน้มสูงขึ้นคือ หลังจากเด็กได้สนองตอบต่อสิ่งเร้า และผลการกระทำได้รับการเสริมแรง เด็กจะทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก แต่ถ้าพฤติกรรมที่ทำไปนั้นไม่ได้รับการเสริมแรงหรือถูกลงโทษ เด็กจะแสดงพฤติกรรมนั้นน้อยลงหรือไม่แสดงพฤติกรรมอีกเลย นอกจากนี้สกินเนอร์ยังได้กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมมีบทบาทต่อการเรียนรู้ภาษาของเด็กมากกว่าความสามารถของเด็กเอง และถ้าเสริมแรงไม่เหมาะสมหรือน้อยเกินไป จะทำให้การเรียนรู้ภาษาของเด็กไม่ดีเท่าที่ควร (สุรางค์ ใ้วตระกูล, 2545)

จากทฤษฎีและจิตวิทยาที่กล่าวมานั้นสามารถสรุปได้ว่า

1. การที่ผู้สอนเริ่มการสอน โดยให้ผู้เรียนเล่นกับวัตถุสิ่งของมโนภาพวัตถุสิ่งของและสุดท้ายคือ ตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ จะสร้างความรู้ความเข้าใจและเป็นการพัฒนาด้านความคิด
2. เมื่อผู้เรียน ได้รู้ว่าตนจะเรียนเรื่องอะไร และมีประโยชน์อย่างไร โดยเลือกเนื้อหาที่นักเรียนพบในชีวิตประจำวันก็ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจเรียนซึ่งจะทำให้เรียนได้ดี
3. ผู้สอนควรกระตุ้นความสนใจในการเรียนแก่ผู้เรียน โดยการสนทนาซักถาม การใช้สื่อการสอนและอุปกรณ์ในการเรียนการสอน
4. เมื่อผู้เรียนมีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจ การเรียนรู้จะเกิดขึ้น ผู้เรียนจึงควรจัดกิจกรรม สื่อการสอน และสถานที่ให้มีบรรยากาศเหมาะสม สอดคล้องกับการเรียนของเด็ก
5. การเรียนรู้ของเด็กจากการลงมือกระทำปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเองจะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ที่คงทน และหากได้มีการฝึกฝนก็จะเกิดความชำนาญยิ่งขึ้น
6. การทบทวนความรู้เดิมเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ โดยผู้เรียนสามารถนำความรู้เดิมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อบทเรียนใหม่ และส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอน โดยการสรุปย่อบทเรียน และการมอบหมายงานให้ทำ

7. การแจ้งผลการปฏิบัติให้ผู้เรียนทราบเพื่อให้นักเรียนทราบพัฒนาการของตนเอง และตรวจสอบ แก้ไข ให้คำชมเชยและแสดงความยินดีในผลงานของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียน มีความพอใจและพร้อมที่จะปรับปรุงพัฒนาตนเอง

8. ให้แนวทางการเรียนรู้โดยแนะนำแหล่งศึกษาค้นคว้า แนะนำวิธีทำกิจกรรม และใช้คำถามเป็นการนำทางแก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ครูควรมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาในการสอนและนำความรู้เหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับผู้เรียน อันจะเป็นผลให้ภาษาจีนของผู้เรียนดีขึ้น

ทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

ปัจจุบันทฤษฎีการรับรู้ (Acquisition) ภาษาที่สองอยู่บนพื้นฐานการวิจัยทางด้านภาษาศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ซึ่งทฤษฎีหนึ่งกล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนาทางภาษา โดยเริ่มจากการไม่รู้ภาษาเลยจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาได้อย่างเชี่ยวชาญ ทฤษฎีนี้แบ่งพัฒนาการทางภาษา 5 ระดับ ดังนี้ (Freeman & Freeman, 1994 อ้างถึงใน นพเก้า ณ พัทลุง, 2548, หน้า 8 - 9)

1. เงียบ/ การรับรู้ภาษา (The Silent/ Receptive or Preproduction Stage) ระดับนี้ผู้เรียนรับรู้คำศัพท์มากกว่า 500 คำ ซึ่งเป็นคำที่ฟังเข้าใจแต่ไม่สามารถใช้การได้ ระดับนี้เป็นช่วงที่เงียบ (Silent Period) เพราะผู้เรียนไม่สามารถพูดได้แต่สามารถตอบสนองโดยใช้กลวิธีต่าง ๆ เช่น ใช้วัสดุ อุปกรณ์ รูปภาพ หรือการกระทำ เช่น ชื่นชื่น ปิดประตู ใช้ท่าทาง หรืออาจตอบyes/no ผู้สอนไม่ควรเร่งรัดผู้เรียนให้พูดจนกว่าเขาจะพร้อม

2. การสร้างภาษาในระดับต้น (The Early Production Stage) เป็นระดับที่ผู้เรียนรับรู้คำศัพท์ได้ประมาณ 1,000 คำ ซึ่งเป็นคำที่สามารถเข้าใจและใช้การได้ ในขั้นนี้ผู้เรียนสามารถพูดเป็นวลีได้ และสามารถแสดงความเข้าใจโดยตอบคำถามโดยใช้ yes/no, either/or, or คำถามประเภท Who/ What/ Where

3. การพูด (The Speech Emergence Stage) ระดับนี้ผู้เรียนพัฒนาคำศัพท์ได้ประมาณ 3,000 คำ และสามารถใช้วลีสั้น ๆ และประโยคง่าย ๆ ในการสื่อสาร ผู้เรียนเริ่มใช้บทสนทนาและสามารถใช้คำถามง่าย ๆ ได้ และสามารถตอบคำถามง่าย ๆ ได้ โดยสร้างประโยคที่ยาวขึ้น แต่มักจะมีข้อผิดพลาดในการใช้ไวยากรณ์

4. ความคล่องแคล่วระดับกลางในการใช้ภาษา (The Intermediate Language Proficiency Stage) ระดับนี้ผู้เรียนพัฒนาคำศัพท์ได้ประมาณ 6,000 คำ และเริ่มใช้ข้อความที่ซับซ้อน แสดงความคิดเห็น และพูดในประโยคที่ยาว ๆ

5. ความคล่องแคล่วระดับสูงการใช้ภาษา (The Advanced Language Proficiency Stage) ระดับนี้ผู้เรียนสามารถใช้ศัพท์เฉพาะวงการต่าง ๆ ได้ และสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียนได้เต็มที่ และสามารถใช้คำศัพท์และไวยากรณ์ได้ดีเท่ากับเจ้าของภาษาในวัยเดียวกัน

Stephen Krashen and Krashen (1987 อ้างถึงใน นพเก้า ณ พัทลุง, 2548, หน้า 9 – 10) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการรับรู้ภาษาที่สอง (Theory of Second Language Acquisition) ไว้ดังนี้

1. สมมุติฐานเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างการรับรู้และการเรียนรู้ (Acquisition-Learning Distinction) กล่าวถึงระบบของการปฏิบัติภาษาที่สองจำแนกเป็น

1.1 ระบบการรับรู้ (Acquired System or Acquisition) เป็นกระบวนการที่คล้ายกับการรับรู้ภาษาแม่ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว ซึ่งผู้พูดไม่เน้นรูปแบบทางภาษา (Form) แต่เน้นการสื่อสารมากกว่า

1.2 ระบบการเรียนรู้ (Learned System or Learning) เป็นผลจากการสอนและกระบวนการที่รู้ตัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้ของภาษา เช่น ความรู้ไวยากรณ์ แต่ Krashen ให้ความสำคัญของการเรียนรู้น้อยกว่าการรับรู้

2. สมมุติฐานเกี่ยวกับการตรวจสอบทางภาษา (Monitor Hypothesis) อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้และการเรียนรู้ กล่าวคือ การรับรู้ทางภาษาจะช่วยให้ผู้เรียนนำภาษาไปติดต่อ สื่อสารได้ ส่วนการเรียนรู้ภาษาไปติดต่อสื่อสารได้ ส่วนการเรียนรู้ภาษาผู้เรียนนำกฎเกณฑ์ทางภาษา มาตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา

3. สมมุติฐานเกี่ยวกับการรับรู้ตามธรรมชาติ (Natural Order Hypothesis) เสนอแนะว่าการรับรู้โครงสร้างทางไวยากรณ์เป็นไปตามธรรมชาติ (Natural Order) ซึ่งสามารถทำนายได้

4. สมมุติฐานการป้อนข้อมูลทางภาษา (Input Hypothesis) สมมุติฐานนี้กล่าวถึงวิธีรับรู้ภาษาที่สองหรือการรับรู้ภาษาที่สองเกิดขึ้นได้อย่างไร ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้ (Acquisition) แต่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ (Learning) ซึ่งกล่าวว่าผู้เรียนพัฒนาภาษาตามธรรมชาติเมื่อเขาได้รับการป้อนข้อมูลทางภาษาสูงกว่าระดับความสามารถของภาษาในขณะนั้น ตัวอย่างเช่น ระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนอยู่ในระดับ 'i' การรับรู้เกิดขึ้นเมื่อเขาได้ข้อมูลทางภาษา 'i + 1' ซึ่งแนวคิดนี้นำไปใช้ในการวางแผนการสอนได้

5. สมมุติฐานเกี่ยวกับอุปสรรคในการรับรู้ทางภาษา (Affective Filter Hypothesis) Krashen กล่าวว่าตัวแปรด้านจิตใจ (Affective Variables) เช่น ความมั่นใจในตนเอง ความกังวล มีผลต่อการรับรู้ภาษาที่สอง ผู้เรียนที่มีแรงจูงใจ มีความมั่นใจ จินตนาการที่ดี และมีความกังวลในระดับต่ำจะประสบผลสำเร็จในการรับรู้ภาษาที่สอง ในทางกลับกันหากผู้เรียนไม่มีแรงจูงใจ ความมั่นใจในตนเองต่ำ มีความกังวลจะเป็นอุปสรรคในการรับรู้ภาษา

จากทฤษฎีดังกล่าว ผู้สอนสามารถนำหลักการหรือแนวคิดมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบวิธีการสอน โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเหมาะสมกับผู้เรียน

วิธีการสอนภาษาต่างประเทศ

Bull's (1965 อ้างถึงใน วิชัย วงศ์กันันท์วัฒนา, 2549, หน้า 51 - 53) ได้เสนอวิธีการสอนภาษาต่างประเทศตามลำดับช่วงเวลาดังนี้

1. วิธีการสอนแบบไวยากรณ์ - การแปล (Grammar – Translation Method) เป็นวิธีการสอนที่เกิดขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 18 (1890 - 1930) ผู้เรียนต้องแปลภาษากรีก โบราณหรือภาษาละตินเป็นภาษาอังกฤษ วิธีนี้อาจทำให้ผู้เรียนเบื่อหน่ายต่อการหาความหมายของคำศัพท์จากพจนานุกรม หรือเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ เน้นการทำแบบฝึกหัดและดูตัวอย่างประโยคเพื่อฝึกสร้างโครงสร้างใหม่ วิธีการสอนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสในการเรียนรู้ภาษาที่สองอย่างแท้จริงค่อนข้างน้อย

2. วิธีการสอนแบบตามทฤษฎีการเรียนรู้ (Cognitive Approach) เกิดขึ้นในช่วงปี 1940 - 1950 เป็นการเรียนทักษะทางภาษาทั้งสี่ทักษะคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยเน้นความสามารถในการพูดเพื่อการสื่อสาร วิธีการสอนจะเน้นความเข้าใจในการฟังเพื่อให้ผู้เรียนพูดตาม วิธีนี้ถือเป็นการเรียนเกี่ยวกับภาษามากเกินไป (Learning about the language was overemphasized)

3. วิธีการสอนโดยใช้การฟัง (Audio - Lingual Method) เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมในช่วงปี 1950 - 1960 วิธีการสอนเน้นการฝึกฟังจากแถบบันทึกเสียง โดยให้ผู้เรียนฟังเสียงจากเจ้าของภาษาแล้วพูดเลียนแบบจากเสียงที่ฟัง การเรียนมักฝึกฟังในห้องปฏิบัติการทางภาษา บทเรียนจะเริ่มค้นจากบทสนทนาที่เป็นตัวอย่างแล้วให้ผู้เรียนท่องจำจากบทสนทนานั้น ๆ โดยฝึกปฏิบัติจากการใช้คำแทนที่ในบทสนทนาหรือโครงสร้างในประโยค เพื่อฝึกฝนโครงสร้างทางไวยากรณ์ที่เรียนมาแล้ว เน้นความรวดเร็วในการพูดตาม การพูดซ้ำ การแทนที่คำ การเชื่อมโยง และการแปล อย่างไรก็ตามวิธีนี้ผู้เรียนมักไม่สามารถใช้บทสนทนาในชีวิตจริงได้

4. วิธีการสอนแบบทางตรง (The Direct Method) เป็นแนวคิดในช่วงปี 1970 วิธีนี้เป็นวิธีการสอนโดยใช้ภาษาของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ไวยากรณ์แบบอุปนัย (Inductive) จากการสนทนาทั่วไปโดยมิได้มีการอธิบายให้แก่ผู้เรียน ผู้สอนและผู้เรียนจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันจากการเดาบริบทหรือเนื้อหา การเติมส่วนที่ขาดหายไป หรือการทำแบบฝึกหัดที่เติมคำลงในช่องว่าง เน้นการฝึกฝนจากตัวอย่างเพื่อความถูกต้องในการออกเสียงและการพูด

5. วิธีสอนแบบธรรมชาติ หรือเพื่อการสื่อสาร (The Natural/ Communicative Approach) เกิดขึ้นในช่วงปี 1960 - 2000 ผู้คิดวิธีสอนแบบนี้คือ Tracy Terrell และ Stephen Krashen) การเรียนรู้โดยวิธีนี้เน้นความก้าวหน้าในการสื่อสารตามลำดับขั้นดังนี้ 1) ขั้นฟังเพื่อความเข้าใจ 2) ขั้นเริ่มฝึกพูด และ 3) ขั้นฝึกกิจกรรมการพูด การสอนเน้นการเรียนรู้ภาษาตามธรรมชาติเหมือนเด็กเรียนรู้ภาษาแม่ ในขั้นเริ่มต้นที่เรียกว่า “ขั้นเงียบ (Silent Period)” นั้นจะต้องให้ผู้เรียนฝึกฟังเพื่อความเข้าใจก่อนการพูด การเรียนตามลำดับขั้นเป็นสิ่งสำคัญเพราะเรียนในห้องเรียน โดยผู้สอนจะบอกแนวคิดของสิ่งที่เรียนทุกครั้ง (Total Immersion) ด้วยการพูดให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญ การแก้ไขการออกเสียงผิดจะค่อยเป็นค่อยไป แล้วจึงใช้หนังสือเรียน เรื่องที่เขียนบรรยายลักษณะนิสัยทางวัฒนธรรม อภิธานศัพท์ รายการคำศัพท์ และการใช้รูปภาพประกอบ วิธีนี้จะให้ผู้เรียนค่อย ๆ ซึมซับการใช้ไวยากรณ์ว่าเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการใช้ภาษา หลังจากนั้นก็แบ่งผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ เพื่อฝึกการใช้โครงสร้างทางภาษา การฝึกกิจกรรมในขั้นนี้จำเป็นต้องใช้ รูปภาพ สไลด์ เกมการใช้คำ บทสนทนา การแข่งขัน กิจกรรมสนทนากา การออกเสียง และกิจกรรมเสมือนจริงที่ให้ผู้เรียนแก้ปัญหา ซึ่งอาจรวมถึงการใช้แผนผัง แผนที่ แผนภูมิ และโฆษณา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะจัดภายในห้องเรียน และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการแสดงออกทางภาษาด้วยตัวของผู้เรียนเอง โดยคำนึงถึงไวยากรณ์ให้น้อยที่สุด

6. วิธีสอนแบบการตอบสนองทางร่างกาย (Total Physical Response/ TPR) วิธีนี้รู้จักกันในชื่อ TPR ในช่วงปี 1960-2000 โดย James Asher เป็นการเรียนที่ใช้ทั้งภาษาและการเคลื่อนไหวร่างกายพร้อม ๆ กันโดยใช้ประโยคคำสั่ง (Direct Commands) วิธีนี้อาจใช้ควบคู่กับวิธีอื่น โดยผู้สอนพูดแล้วให้ผู้เรียนแสดงท่าทางตามคำพูดนั้น เช่น ยืนขึ้น ไปที่ประตู นั่งลง เป็นต้น การเคลื่อนไหวมือและแขนจะช่วยให้ไม่ต้องท่องจำมาก การพูดของผู้เรียนอาจจะช้าจนกระทั่งผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายและเข้าใจคำสั่ง วิธีนี้จะได้ดีกับการสอนเรื่องเกี่ยวกับเวลา สรรพนาม และโครงสร้างไวยากรณ์ที่ซับซ้อน

7. วิธีสอนแบบเงียบ (The Silent Way) เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในช่วง 1960-2000 ผู้ริเริ่มคือ Caleb Gattegno เป็นวิธีการที่ผู้สอนไม่พูดแต่จะให้ผู้เรียนเป็นผู้พูดสลับกันไปอย่างต่อเนื่องและฉับพลัน วิธีนี้เป็นการฝึกก่อนที่จะเข้าใจความหมายจากการคิดและการฝึกปฏิบัติ หลังจากนั้นผู้สอนจะใช้แผนผังอธิบายเรื่องพยัญชนะ และสระ โดยให้ผู้เรียนพูดออกเสียงไปตามลำดับขั้นของการฝึกเรื่องหน่วยเสียงโดยใช้สีสันเพื่อแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนในการอธิบายความสัมพันธ์ คำบุพบท สี เพศ และจำนวน เพื่อสร้างความเข้าใจ การใช้เส้นหรือเครื่องหมายขีด (/) ในการอธิบายบนกระดานดำจะช่วยแบ่งแยกคำ พยางค์ เพื่อให้ผู้เรียนจดจำได้ ผู้เรียนจะแก้ไขการออกเสียงที่ผิดจากผู้สอนที่แสดงท่าทาง สิ่งที่สำคัญมากของวิธีนี้คือให้ผู้เรียนได้แสดงออกโดยการพูดในขณะที่

ผู้สอนนั่งอยู่เฉย ๆ (Take a back seat) วิธีนี้จะได้ผลดีเมื่อจัดห้องเรียนแบบโต๊ะกลม โดยแบ่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และให้ผู้เรียนสลับเปลี่ยนกลุ่มกันบ่อย ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในการใช้โครงสร้างของภาษาและไม่บั่นทอนกำลังใจในการเรียนในระยะเริ่มต้น

8. วิธีสอนแบบแนะนำ (Suggestopedia) เป็นแนวคิดในช่วงปี 1960-2000 เป็นวิธีสอนของกลุ่มหัวก้าวหน้าที่เน้นในเรื่องจิตใต้สำนึก วิธีนี้อยู่บนพื้นฐานของผู้ริเริ่มในปี 1967 ซึ่งเป็นแพทย์ชาวบัลแกเรีย นักสะกดจิต และนักจิตวิทยาชื่อ Georgi Loznaov ที่ใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่เป็นเลิศ (Superlearning) โดยจัดชั้นเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และมีการเรียนแบบเข้มข้น (Intensive) ที่ไม่เคร่งเครียด สื่อที่ใช้นำเสนอเป็นท่วงทำนองดนตรีที่ไพเราะและเป็นศิลปะ วิธีนี้มีแนวคิดในการใช้สมองส่วนที่สร้างสรรค์ (Creative Side) ซึ่งเป็นส่วนใหญ่มากกว่าความสามารถทางสติปัญญาที่สามารถดึงออกมาเพื่อส่งไปสู่ความจำระยะยาว วิธีนี้เป็นศาสตร์ทางภาษาที่จะทำให้ผู้เรียนใช้ความสามารถพิเศษ (Talent) ของคนออกมาตามธรรมชาติ วิธีนี้จะเปิดเพลงคลาสสิกและแบบบราร็อก (Classical and baroque chamber) ให้ผู้เรียนนั่งท่ามกลางบรรยากาศที่มีแสงไฟสลัว ๆ มีเบาะและหมอนสำหรับนั่งฟังอย่างผ่อนคลาย แต่แสดงความกระตือรือร้นอย่างชัดเจนและมีสมาธิที่แน่นหนา ใช้การรวบรวมจิตให้นิ่ง ใช้โยคะ และการผ่อนคลายใจเพื่อนำไปสู่สิ่งที่สำคัญที่สุด โดยใช้เพลงเพื่อพัฒนาความจำ การใช้วิธีนี้เป็นการผ่อนคลายเพื่อการเรียนภาษาเป้าหมาย เน้นการใช้ไวยากรณ์เพียงเล็กน้อย การสื่อสารทางอวจนภาษา (Non - verbal Communication) การเคลื่อนไหวร่างกาย (Kinesics) ปริภาษา (Paralanguage) การศึกษาสภาพแวดล้อม (Environmental Proxemics) และการศึกษาทางจักษุ (Oculistics) สามารถใช้ร่วมกับวิธีสอนนี้ได้ ตามแนวคิดของ Robert Rosenthal's Pygmalia ที่ใช้ในห้องเรียน Soviet Hypnopedia (การเรียนรู้แบบนอน: sleep - learning) ซึ่งพัฒนาโดยนักวิจัยเช่น A.M. Syvadoshch ใน Leningrad และ L.A. Bliznitchenko ใน Kiev, Sophrology (ระบบการฝึกความจำ: a memory training system), วิธีการของ Tomatis, การรักษาพันธุกรรมตนเอง (Autogenic) ของ Schultz-Luthe, ศาสตร์การแนะนำ (Suggestology), และวิธีการของ Suzuki ในการเรียนรู้ดนตรีซึ่งเป็นวิธีการสัมพันธ์กับวิธีการของ Bulgarian วิธีนี้ปรากฏเป็น 2 แนวทาง หรือได้มาจากการเรียนรู้แบบ Donald Schuster, Suggestive - Accelerative Learning และการสอน หรือ SALT และ Lynn Dhority, s Acquisition ที่เรียนรู้โดยการสอนแบบสร้างสรรค์ (Creative Teaching) หรือ ACT ซึ่งเหมือนกับวิธีสอนแนวใหม่ที่คิดว่าภาษาเป็นการได้รับทีละส่วน ในขณะที่ความใส่ใจและรายละเอียดก็จะตามมา

9. วิธีสอนแบบการเรียนรู้ภาษาในชุมชน (Community Language Learning/ CLL) (1960 -2000) วิธีนี้เป็นการสร้างสรรค์ (Creative) มีพลวัต (Dynamic) และไม่ใช้วิธีตรง (Non - Directive) ในการเรียนรู้ภาษาเป็นแนวคิดของ Charles Curran ซึ่งออกแบบให้ผู้เรียนมีอิสระ

ในการเรียนรู้ที่สะท้อนและสร้างความเชื่อมั่นในการเรียนภาษาเป้าหมาย วิธีนี้รู้จักกันในชื่อวิธีการเรียนแบบแนะนำ (Counseling - Learning method) วิธีของ Curran เป็นวิธีที่นอกเหนือจากศาสตร์อย่างง่าย แต่ค่อนข้างเป็นปรัชญาในการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง ถ้าการสะท้อนถึงทฤษฎีทางมนุษยชาติ วิธีนี้จะช่วยในการเรียนรู้โดยภาพรวม ช่วยพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาตนเอง การเรียนภาษาไม่ใช่มุมมองที่สำคัญเหมือนความสำเร็จของแต่ละบุคคล แต่สะสมประสบการณ์ สิ่งที่จะแพร่กระจายไปในชุมชนที่กว้างขวางในขั้นต่อไปในกระบวนการเรียนรู้ภาษาที่สอง สิ่งที่ยืนยันในขั้นพื้นฐานนี้มีชื่อย่อเรียกว่า SARD: S หมายถึง Security (สิ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่น) A หมายถึง Aggression (สิ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกับผู้เรียน และระดับของความหงุดหงิดที่ตามมา) R หมายถึง Retention และ Retention และ Reflection (สิ่งที่ยังคงไว้ใน การเรียนรู้ภาษา และผลสรุปที่ได้จากการสะท้อนผล) และ D หมายถึง Discrimination (ผู้เรียนจะรับรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาจากการแยกแยะสิ่งที่เรียน หรือเข้าใจ โนมตีที่เกิดจากความสัมพันธ์ต่อกัน และกันก่อนจะใช้ โครงสร้างทางภาษา) ผู้เรียนในฐานะผู้มีส่วนร่วมเป็นผู้รับรู้ ไวยากรณ์ที่เป็นนามธรรมทั้งส่วนรอบ ๆ และภายใต้กิจจิตสำนึก

พัชรีย์ ไชยสิทธิ์ (2546, หน้า 31, 78) กล่าวถึงการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ คือแบบที่เน้นกฎเกณฑ์ของภาษาและแบบภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนี้

1. แนวการสอนที่เน้นเรื่องกฎเกณฑ์ของภาษา การเรียนภาษาอย่างมีแบบแผนในลักษณะนี้มีอยู่มากมายหลายวิธี จะขอกล่าวถึงวิธีการเรียนที่เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย 4 แบบ เมื่อวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่เกิดขึ้นจะมีการเลิกใช้การเรียนการสอนแบบเก่าโดยสิ้นเชิง ในทางตรงกันข้ามยังมีการใช้วิธีการเรียนการสอนทั้งหมดแม้กระทั่งปัจจุบัน วิธีสอน 4 แบบดังกล่าวมีดังนี้ คือ วิธีสอนแบบแปลและไวยากรณ์ วิธีสอนแบบตรง วิธีสอน โดยอาศัยการฟังและพูด วิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้

2. แนวการสอนที่เน้นในเรื่องการสื่อความหมาย เป็นการสอนที่เน้นหน้าที่ของภาษา โดยเอาภาษามาแยกแยะว่าทำหน้าที่อะไรบ้าง แล้วจึงสอนการใช้ภาษาแบบนั้น ๆ แก่ผู้เรียน นอกจากนี้การเรียนการสอนภาษาควรจัดตามจุดประสงค์หรือเป้าหมายของผู้เรียนในการเรียนภาษานั้น เมื่อรู้จุดประสงค์แล้วก็จะทำให้สามารถมองสถานการณ์ที่ผู้เรียนจะใช้ภาษาในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม

3. แนวทางการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร จุดประสงค์และเนื้อหาเป็นเพียงจุดเริ่มต้น ถึงแม้ว่าจะสอนอะไรแต่ถ้ากระบวนการเรียนการสอนไม่เอื้อแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะสอนให้ผู้เรียนมีสมรรถวิสัยในการสื่อสารได้ จุดสำคัญในการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารสามารถนอกเหนือจากจุดประสงค์และเนื้อหา ยังมีกระบวนการเรียนการสอน นั่นคือ จะสอนอย่างไร ผู้เรียนจึงจะเรียนรู้

จบบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ กระบวนการเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารมีองค์ประกอบ ประการด้วยกัน คือกิจกรรม เทคนิคการสอน บทบาทของผู้เรียนและผู้สอน หากการเรียนการสอนมีกิจกรรมและเทคนิคการสอนที่เอื้อ ประกอบทั้งผู้เรียนและผู้สอนมีบทบาทที่เหมาะสม การเรียนการสอนเพื่อการสื่อสารก็จะสามารถครอบคลุมเนื้อหา และดำเนินไปจนบรรลุวัตถุประสงค์ปลายทางที่ตั้งไว้ได้

จากวิธีการสอนภาษาที่สอนดังกล่าวข้างต้นนั้นยังไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุดสำหรับการสอนภาษา แต่ผู้วิจัยจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค วิธีการสอน และเกมประกอบการสอนที่หลากหลาย โดยเน้นการพูดเพื่อการสื่อสาร เลือกเนื้อหาที่น่าสนใจหรือคำศัพท์ง่าย ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาจีน โดยที่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานและฝึกทักษะ

ชุดกิจกรรม

ความหมายของชุดกิจกรรม ในส่วนของความหมายของชุดการเรียนรู้ มีนักการศึกษาหลายท่านกล่าวไว้ ดังนี้

ประพจน์ สีสพิพัฒน์ (2540, หน้า 30) กล่าวว่าไว้ว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง สื่อที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง มีการจัดสื่อไว้อย่างเป็นระบบช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจเรียนตลอดเวลา ทำให้เกิดทักษะในการแสวงหาความรู้

บุญชม ศรีสะอาด (2541, หน้า 95 - 96) กล่าวว่าไว้ว่า ชุดกิจกรรม หมายถึง สื่อการเรียนหลายอย่างประกอบกันจัดเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด (Package) มีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น Learning Package, Instruction Package หรือ Instructional Kits นอกจากนี้จะใช้สำหรับผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้ว ยังใช้ประกอบการสอนแบบอื่น เช่น ประกอบการบรรยาย การเรียนเป็นกลุ่มย่อย

จิรพรรณ ทะเขียว (2543, หน้า 22) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอนที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียน สามารถศึกษาได้ด้วยตนเองพึงครุณ้อยที่สุดจนเกิดความเข้าใจเกิดแนวคิดที่ถูกต้อง

ปิยะพงษ์ สุริยะพรหม (2546, หน้า 63) ได้กล่าวว่า ชุดการสอนหรือชุดกิจกรรม หมายถึง รูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้สื่อต่าง ๆ หลายชนิดเป็นองค์ประกอบเพื่อก่อให้เกิดความสมบูรณ์ในตัวเอง ลักษณะของชุดการสอนก็จะแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการสร้างแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ชุดการสอนสำหรับครู จะเน้นการร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมาก บทบาทครุณ้อยลง ชุดการเรียน จะเน้นให้ผู้เรียนได้มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ และชุดการเรียนสำหรับเอกัตภาพ เป็นชุดการเรียนที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเป็นรายบุคคลตาม

ความสนใจชุดการสอนหรือชุดกิจกรรมจะประกอบด้วย คำชี้แจง จุดประสงค์ เนื้อหา สื่อ การวัดผล และประเมินผล เพื่อให้ผู้ใช้ชุดการเรียนหรือชุดกิจกรรมได้บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาความหมายของชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมเป็นสื่อที่ครูใช้ประกอบการสอน เพราะเป็นสื่อการเรียนรู้ที่จัดไว้ให้นักเรียนใช้ เพื่อให้สอดคล้องต่อการศึกษายุคปัจจุบันที่อีคนักเรียนเป็นศูนย์กลางจัดการเรียนให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ โดยครูคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ

ประเภทของชุดกิจกรรม ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2537, หน้า 174 - 175) ได้แบ่งชุดกิจกรรมตามลักษณะการใช้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ชุดกิจกรรมแบบบรรยายหรือชุดกิจกรรมสำหรับครู เป็นชุดกิจกรรมสำหรับใช้สอนผู้เรียนเป็นกลุ่มใหญ่ชุดกิจกรรมนี้จัดเป็นกล่อง ภายในกล่องประกอบด้วยสื่อการสอนที่ใช้ประกอบการบรรยาย เพื่อเปลี่ยนบทบาทของครูให้ผู้น้อยลงครูจะเปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้แนะนำ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนมากยิ่งขึ้น ชุดการสอนแบบบรรยายนี้จะแบ่งหัวข้อที่จะบรรยาย และประกอบกิจกรรมตามลำดับ ดังนั้น สื่อการสอนที่ใช้เป็นสื่อที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน หรือได้ยินกันอย่างทั่วถึง เช่น แผ่นภาพ โปร่งใส สไลด์ ฟิล์มสคริป ภาพยนตร์ แผนภูมิ แผนภาพ โทรทัศน์ เอกสารประกอบการบรรยาย และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนได้อภิปรายตามปัญหาและหัวข้อที่ครูกำหนดไว้

2. ชุดกิจกรรมสำหรับกิจกรรมกลุ่มหรือชุดกิจกรรมที่ใช้กับศูนย์เรียนเป็นชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นโดยอาศัยระบบการผลิตสื่อการสอนตามหน่วยและหัวเรื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันประกอบกิจกรรมเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 5 - 7 คนในห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มนี้ประกอบด้วยชุดย่อยๆ ตามจำนวนศูนย์ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์จะจัดสื่อการสอนไว้ในรูปของสื่อประสมอาจเป็นสื่อรายบุคคลหรือสื่อสำหรับกลุ่มผู้เรียนทั้งศูนย์ใช้ร่วมกันผู้เรียนที่เรียนได้ใช้ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มจะต้องการความช่วยเหลือจากครูในระยะเริ่มเรียนเท่านั้นหลังจากเคยชินต่อวิธีการเรียนแบบนี้แล้วผู้เรียนจะสามารถช่วยเหลือกันเองภายในกลุ่ม ระหว่างการประกอบกิจกรรมหากมีปัญหาสามารถถามครูได้ตลอดเวลา

3. ชุดการเรียนการสอนรายบุคคล เป็นชุดการเรียนหรือชุดการสอนที่มีการจัดระบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นที่ระบุไว้ โดยผู้เรียนสามารถเรียนด้วยตนเองตามความสนใจของแต่ละคนและตามอัตราการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนสามารถประเมินผล การเรียนด้วยตนเอง ชุดการสอนประเภทนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า หรือศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมด้วยตนเองผู้สอนจะเป็นผู้ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือทันที หรือผู้เรียนอาจนำ

ชุดการสอนประเภทนี้ไปศึกษาเองที่บ้านได้ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริม และฝึกฝน ให้ผู้เรียนรู้จักศึกษา และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวกับชุดกิจกรรมตามที่กล่าวข้างต้น สรุปว่าชุดกิจกรรมเป็นสื่อ การสอนที่สามารถใช้ประกอบการสอนทำให้ผู้เรียน ได้ใช้กระบวนการคิดต้องศึกษาเนื้อหาจนเกิด ความรู้ความเข้าใจ ใช้กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ได้ลงมือปฏิบัติทดลอง ปฏิบัติกิจกรรมด้วย ตนเองตามความสามารถ

องค์ประกอบของชุดกิจกรรม

นักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดกิจกรรมไว้ใกล้เคียงกัน ดังนี้ บุญเกื้อ ควรรหาเวช (2542, หน้า 71) แบ่งองค์ประกอบของชุดกิจกรรมแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

1. คู่มือสำหรับผู้เรียน มีคำชี้แจงวิธีการใช้ชุดกิจกรรมอย่างละเอียดอาจเป็นรูปเล่ม
2. บัตรคำสั่งหรือคำแนะนำ เป็นส่วนที่บอกให้ผู้เรียนเริ่มการเรียนรู้หรือทำกิจกรรมแต่ละ อย่างตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย คำอธิบายเรื่องที่จะศึกษา คำสั่งทำกิจกรรมและ สรุปทบทวน นิยมใช้บัตรแข็งตัดเป็นขนาด 6" x 6"
3. เนื้อหาสาระและสื่อการสอนอาจประกอบด้วย ใบความรู้ สไลด์ แผ่นภาพ วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ ผู้เรียนศึกษาจากสื่อการสอนต่าง ๆ ที่อยู่ในชุดการเรียนการสอน ตามคำสั่งที่ กำหนดไว้
4. แบบประเมินผล ผู้เรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ก่อนและหลังเรียน แบบประเมินผลอาจเป็นแบบฝึกหัด แบบเติมคำ แบบเลือกคำตอบ แบบจับคู่ ฯลฯ

วรรณทิพา รอดแรงคำ และพิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ (2532, หน้า 11 - 111) ได้กล่าวว่า ชุดกิจกรรมมีองค์ประกอบและมีคุณสมบัติขององค์ประกอบ ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง จะต้องมีความชัดเจน น่าสนใจ และบอกให้ทราบว่าลักษณะของกิจกรรม ที่ต้องการเป็นอย่างไร
2. จุดประสงค์ต้องบอกจุดมุ่งหมายของกิจกรรมนั้น ๆ โดยบอกพฤติกรรมที่ต้องการให้ เกิดตามกิจกรรมนั้น ๆ และต้องให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมโดยที่สังเกตได้ วัดได้ เป็นไปตาม เกณฑ์ ที่คาดหวัง
3. คำชี้แจง เป็นการกล่าวให้เห็นภาพอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้ผู้สอนได้เห็นภาพในการฝึก แต่ละกิจกรรม
4. เวลาที่ใช้ ต้องประมาณว่ากิจกรรมนั้น ๆ ควรใช้เวลาเท่าไรแต่อย่างไรก็ตามเวลา สามารถที่จะยืดหยุ่นได้ตามความจำเป็น

5. วัสดุอุปกรณ์ ต้องระบุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้สอนทราบว่าต้องเตรียมอะไรล่วงหน้าบ้าง

6. ใบความรู้ ต้องมีเนื้อหาที่ครอบคลุมรายละเอียด และสอดคล้องกับกิจกรรมที่ปฏิบัติ

7. การสร้างสถานการณ์หรือการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนได้เกิดข้อคำถาม ความคิด ประเด็นปัญหาซึ่งจะนำมาในการพิสูจน์หาข้อเท็จจริงต่อไป

8. กิจกรรม จะต้องมีขั้นตอนและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สอน มีขั้นตอนดังนี้

8.1 ขั้นนำ เป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน

8.2 ขั้นกิจกรรม เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม

8.3 ขั้นอภิปราย เป็นส่วนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสนำเสนอประสบการณ์มาวิเคราะห์ เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น

8.4 ขั้นสรุป เป็นส่วนที่ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปความรู้ที่ได้จากขั้นกิจกรรมและขั้นอภิปรายมาสรุปหาสาระสำคัญ

9. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรมหรือแบบทดสอบจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ แนวคิด และเนื้อหาที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นที่คาดหวังว่า หากกิจกรรมมีความเหมาะสมและผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วผู้เรียนจะสามารถตอบข้อคำถามในแบบทดสอบเพื่อประเมินผลผู้เรียนในแต่ละกิจกรรมได้ถูกต้อง

จากการศึกษาองค์ประกอบของชุดกิจกรรมที่กล่าวมา พบว่า องค์ประกอบย่อยบางอย่างสามารถรวมกันได้และเพิ่มเติมองค์ประกอบบางส่วนเข้าไปได้อีก เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ของชุดกิจกรรม สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดองค์ประกอบของชุดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้น แต่ละกิจกรรมประกอบด้วย

1. ชื่อกิจกรรม บ่งบอกถึงเนื้อหาและ ขวณเรียนรู้

2. คำชี้แจง อธิบายความหมายหลักของกิจกรรม และลักษณะของการจัดกิจกรรม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการใช้ชุดกิจกรรมที่วางไว้อย่างละเอียด

3. จุดประสงค์การเรียนรู้ ระบุจุดมุ่งหมายที่สำคัญของกิจกรรม เป้าหมายที่นักเรียนต้องบรรลุผลหลังการปฏิบัติกิจกรรม

4. เวลาที่ใช้ ระบุจำนวนเวลาโดยประมาณว่ากิจกรรมนั้นใช้เวลาเท่าใด

5. เนื้อหา มีรายละเอียดที่ต้องการให้นักเรียนทราบ ระบุสาระสำคัญ

6. สื่ออุปกรณ์ ระบุถึงวัสดุอุปกรณ์ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยให้ครูทราบว่าต้องเตรียมอะไรบ้าง อาจประกอบด้วย สไลด์ รูปภาพ วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

7. กิจกรรม ระบุวิธีการดำเนินการกิจกรรม เป็นขั้นตอน เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

8. แบบฝึกหัดท้ายกิจกรรม หรือแบบทดสอบจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ เนื้อหาที่ค้างไว้ซึ่งเป็นที่คาดหวังว่าหากกิจกรรมมีความเหมาะสมและผู้สอนสามารถไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วผู้เรียนจะสามารถตอบข้อคำถามในแบบทดสอบแต่ละกิจกรรมได้ถูกต้อง ซึ่งผลการทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบสามารถนำมาประเมินผลผู้เรียนว่า เป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

การพัฒนาชุดกิจกรรม

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น ผู้สร้างต้องศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมก่อนว่ามี การดำเนินการอย่างไร ซึ่งขั้นตอนการดำเนินการนี้มีนักการศึกษา กล่าวไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525, หน้า 189 - 191) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างชุดกิจกรรมไว้ 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นวางแผนดำเนินงาน (Planning) มีขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาทั้งหมดอย่างละเอียด ว่าสิ่งที่จะนำมาทำเป็นชุดกิจกรรมนั้น จะมุ่งเน้นให้เกิดหลักของการเรียนรู้อะไรบ้าง นำเนื้อหาสาระวิชาที่ได้นำมาศึกษาวิเคราะห์แล้วมาแบ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ ในแต่ละหน่วยนั้นจะประกอบด้วยหัวเรื่องย่อย ๆ ซึ่งเราต้องศึกษาพิจารณาให้ละเอียดชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดซ้ำซ้อนในหน่วยอื่น ๆ อันจะสร้างความสับสนให้กับผู้เรียนได้และควรคำนึงถึงการแบ่งหน่วยการเรียนรู้ของแต่ละวิชานั้น ควรจะเรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาสาระให้ถูกต้องว่าอะไรเป็นสิ่งจำเป็นที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ก่อนเป็นพื้นฐานตามลำดับ ขั้นตอนของความรู้และลักษณะธรรมชาติของวิชานั้น

1.2 เมื่อศึกษาเนื้อหาสาระและแบ่งหน่วยการเรียนรู้ได้แล้ว จะต้องพิจารณาตัดสินใจอีกครั้งหนึ่งว่า จะทำชุดกิจกรรมแบบใด โดยคำนึงถึงข้อกำหนดว่าผู้เรียนคือใคร จะให้อะไรกับผู้เรียนจะให้ทำกิจกรรมอย่างไร สิ่งเหล่านี้จะเป็นเกณฑ์ในการกำหนดการเรียน

1.3 การกำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยประมาณเนื้อหาสาระที่เราจะสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ตามชั่วโมงที่กำหนด โดยคำนึงถึงว่าเป็นหน่วยที่สนุกน่าเรียนรู้ให้ความรู้ ชื่นบานแก่นักเรียนหาสื่อการเรียนได้ง่าย

1.4 การกำหนดมโนคติ มโนคติที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้และหัวเรื่อง โดยสรุปแล้วคิดสาระหลักและเกณฑ์ที่สำคัญ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน

1.5 การกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนรู้จะต้องให้สอดคล้องกับมโนคติ โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งหมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่แสดงออกมาให้เห็นได้ภายหลังจากการเรียนการสอนบทเรียนแต่ละเรื่องจบไปแล้ว โดยผู้สอนสามารถวัดได้ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนี้ถ้าผู้สอนกำหนดหรือระบุให้ชัดเจนมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ประสบความสำเร็จในการสอนมากเท่านั้น

1.6 นำจุดประสงค์ของการเรียนรู้แต่ละข้อ มาหากิจกรรมการเรียนการสอนและ จัดลำดับกิจกรรมการเรียนให้เหมาะสมถูกต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้แต่ละข้อ

1.7 เรียงลำดับกิจกรรมแต่ละข้อเพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับการเรียนการสอนและ นำมาหลอมเป็นกิจกรรมการเรียนขั้นที่สมบูรณ์

1.8 สื่อการสอน คือ วัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียน ที่ครูและนักเรียนจะต้องกระทำเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งจะต้องจัดทำขึ้น และจัดหาไว้ให้เรียบร้อย

1.9 การประเมินผล คือ การตรวจสอบว่าหลังการเรียนการสอนแล้วได้ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามที่จุดประสงค์ของการเรียนรู้กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลนี้ จะใช้วิธีการใดก็ตามแต่จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่เราตั้งไว้ ถ้าการประเมินผล ไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้เมื่อใด ความยุติธรรมก็จะไม่เกิดขึ้นกับนักเรียน และไม่ตรงเป้าหมาย ที่กำหนดไว้การเรียนรู้สิ่งนั้นจะไม่เกิดขึ้น ชุดกิจกรรมที่สร้างขึ้นมาก็จะไม่มีคุณภาพ

1.10 การทดลองใช้ชุดกิจกรรม การทดลองมี 3 ชั้น คือ การทดลองรายบุคคล การทดลองเป็นกลุ่ม และการทดลองกับห้องเรียนจริงหรือการทดลองภาคสนามตามลำดับเพื่อ หาประสิทธิภาพของชุดการเรียนโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แล้วตรวจหาข้อบกพร่อง และปรับปรุงแก้ไขอย่างดี จึงนำไปทดลองใช้กับนักเรียนทั้งชั้นหรือกลุ่มใหญ่

2. ขั้นตอนการผลิต (Production Process) เป็นขั้นตอนการผลิตตามที่ได้วางแผน ในขั้นที่ 1 โดยผู้ผลิตควรตรวจสอบความสอดคล้องของทุกขั้นตอน และควรควบคุมระยะเวลาในการผลิตให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

3. ขั้นทดสอบประเมินผล (Development) หรือเพื่อการพัฒนาเมื่อผลิตชุดการเรียนแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพ เพื่อเป็นหลักประกันว่าชุดการเรียนนั้นมี คุณค่าที่จะนำไปสอน

จากการศึกษาการสร้างชุดกิจกรรมข้างต้นผู้วิจัยได้นำขั้นตอนต่างๆ มาประยุกต์เข้าด้วยกันและสร้างชุดกิจกรรมการเรียนภาษาจีนขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อเลือกเนื้อหาที่จะสอน
2. กำหนดสาระให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนด
3. กำหนดวัตถุประสงค์
4. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์
5. กำหนดแบบประเมินผล ประเมินผลให้ตรงกับจุดประสงค์
6. เลือกและผลิตสื่อการสอน โดยเลือกให้เหมาะสมกับเนื้อหา
7. หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
8. การใช้ชุดกิจกรรม เป็นการนำชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นไปทดลองสอน

กับนักเรียน

การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความจำเป็นที่ต้องทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2539, หน้า 134) กล่าวถึง การหาประสิทธิภาพของชุดการเรียน

มีความจำเป็นเพราะ

1. เป็นการประกันคุณภาพของชุดการเรียนว่าอยู่ในขั้นสูง เหมาะสมที่จะผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก หากไม่มีการหาประสิทธิภาพเสียก่อนเมื่อผลิตออกมาใช้ประโยชน์ไม่ได้ก็จะต้องทำใหม่เป็นการสิ้นเปลืองทั้งเวลาและแรงงาน

2. ชุดการเรียนจะทำหน้าที่สอน โดยที่สร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง บางครั้งต้องช่วยครูผู้สอน บางครั้งต้องสอนแทนครู ดังนั้นก่อนนำชุดการเรียนไปใช้ครูจึงควรมั่นใจว่าชุดการเรียนนั้นมีประสิทธิภาพในการช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง การหาประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้เราได้ชุดการเรียนที่มีคุณค่าทางการสอนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. การทดสอบหาประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมั่นใจว่า เนื้อหาสาระที่บรรจุลงในชุดการเรียนเหมาะสม เข้าใจง่ายอันจะช่วยให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น และเป็นการประหยัดแรงสมอง แรงงาน เวลา และเงินทองในการเตรียมต้นฉบับ

อิทธิพร ศรียมก (2537 อ้างถึงใน ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2539, หน้า 114) กล่าวถึงความจำเป็นที่จะต้องหาประสิทธิภาพของชุดการเรียน ไว้ดังนี้

1. เพื่อความมั่นใจว่าชุดการเรียนที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ
2. เพื่อความแน่ใจว่าชุดการเรียนนั้นทำให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้

อย่างแท้จริง

3. ถ้าจะผลิตชุดการเรียนออกมาเป็นจำนวนมาก ทดสอบหาประสิทธิภาพจะเป็นหลักประกันว่าผลิตออกมาแล้วใช้ได้ มิฉะนั้นจะเสียเงิน เสียแรง เสียเวลาเปล่า เพราะผลิตออกมาแล้วใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นแสดงว่าการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าชุดการเรียนที่สร้างขึ้นมานั้น มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะช่วยให้ การเรียนการสอนมีคุณภาพดีขึ้น ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้จริงหรือไม่ เพียงใด ก่อนที่จะนำไปผลิตออกมาใช้จริง

ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม

เพ็ญศรี ทรัพย์เพชร (2542, หน้า 37 - 38) กล่าวถึง ขั้นตอนการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน ไว้ดังนี้

1. แบบเดี่ยว (1:1) เป็นการนำชุดการเรียนไปทดลองใช้กับผู้เรียน 1-3 คน โดยทดลองกับผู้เรียนที่มีสติปัญญาอ่อน ปานกลาง และเก่ง ตามลำดับ เพื่อปรับปรุงกิจกรรมการเรียน และสื่อการเรียนให้ดีขึ้น

2. แบบกลุ่ม (1:10) นำชุดการเรียนที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองกับผู้เรียน 6 - 10 คน ที่มีความสามารถต่างกัน และถ้าหากพบข้อบกพร่องก็ปรับปรุงให้ดีขึ้น

3. ภาคสนาม (1:100) นำชุดที่มีผู้เรียนตั้งแต่ 30-100 คนหากการทดลองภาคสนามนี้ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องปรับปรุงชุดการเรียนและทำการหาประสิทธิภาพซ้ำอีก

จากการศึกษาการหาประสิทธิภาพชุดการสอน ชุดการเรียนหรือชุดกิจกรรมผู้วิจัย ดำเนินการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม โดยขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 แบบเดี่ยว

ขั้นที่ 2 แบบกลุ่ม

ขั้นที่ 3 ภาคสนาม

ประโยชน์ของชุดกิจกรรม นักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรม ดังนี้ สุกิจ ศรีพรหม (2544, หน้า 72) กล่าวถึงคุณค่าของชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. ชุดการสอนจะช่วยลดภาระของครูผู้สอน
2. ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้เป็นแนวเดียวกัน
3. ชุดการสอนมีจุดมุ่งหมายชัดเจนที่เป็นพฤติกรรม
4. ชุดการสอนทำให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างเชื่อถือ
5. มีข้อสอบด้วยตนเองหลังเรียนเพื่อให้ผู้เรียนทราบผลการเรียนของตนเองว่าบรรลุจุดมุ่งหมาย

จุดมุ่งหมาย

บุญเกื้อ กวรวาเวช (2542, หน้า 95 - 96) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดกิจกรรมไว้ดังนี้

1. ช่วยสร้างความสนใจ ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนจะประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนสนใจต่อการเรียนตลอดเวลา
2. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี จากการที่ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมด้วยตนเอง สามารถเรียนได้ตามความสนใจและตามอัตราการเรียนรู้ของตนเอง จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดี
3. ส่งเสริมและฝึกหัดให้ผู้เรียน รู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม
4. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระ จากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องจากการเรียนโดยใช้ ชุดการสอนผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้บรรยายตลอดเวลาเป็นผู้แนะนำช่วยเหลือและใช้ ชุดการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ต่างๆ แทนครู ดังนั้นผู้เรียนสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากชุดการสอน ถึงแม้ว่าผู้สอนจะเป็นผู้ที่สอนไม่เก่ง
5. แก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดการสอนสามารถช่วยให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และตามโอกาสที่เอื้ออำนวยให้แก่ผู้เรียนซึ่ง มีความแตกต่างกัน
6. สร้างความพร้อมและความมั่นใจให้แก่ครู เพราะในการผลิตชุดการสอนนั้น ได้ จัดระบบการใช้สื่อการสอน ทั้งการผลิตสื่อการสอน กิจกรรม ตลอดจนข้อเสนอแนะการใช้สำหรับ ผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้ทันที
7. ส่งเสริมการเรียนแบบต่อเนื่อง หรือการศึกษาตลอดชีพ เพราะสามารถนำชุดการสอน ไปใช้ในการเรียนด้วยตนเองได้ทุกเวลาและสถานที่
8. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพราะชุดการสอนได้ผลิตขึ้น โดยใช้วิธีระบบ และกลุ่มผู้มีความรู้ความสามารถ มีการทดลองใช้จนแน่ใจว่าใช้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ที่ตั้งไว้แล้วจึงนำออกใช้แพร่หลาย

จากการศึกษาประโยชน์ชุดกิจกรรมที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมที่ใช้ใน การเรียนการสอนช่วยสร้างความสนใจช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีและฝึกหัดให้ผู้เรียนได้รู้จัก การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ช่วยแก้ปัญหาเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลเพราะชุดการสอน สามารถช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ สร้างความพร้อมและ ความมั่นใจให้แก่ครูผู้สอน ทำให้ครูสอนได้เต็มประสิทธิภาพช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความตระหนัก เจตคติ และพึงพอใจต่อชุดกิจกรรม เพราะ

ชุดกิจกรรมได้ผลดีขึ้น โดยใช้วิธีระบบและกลุ่มผู้ มีความรู้ความสามารถ มีการทดลองใช้จนแน่ใจว่า ใช้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วจึงนำออกไปเผยแพร่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538, หน้า 172 - 176 อ้างถึงใน สุนิสรา ชัยศรี, 2544, หน้า 49) ได้แสดงแนวทางในการสร้างให้ครอบคลุมพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านความรู้ - ความจำ คือ การวัดความสามารถที่ระลึกออกมาได้หรือจำได้นั้นเอง และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ได้รับจากการเรียนการสอนโดยตรงและจากการอ่านหนังสือและ ตำราต่าง ๆ
2. ด้านความเข้าใจ เป็นการวัดความสามารถในการจับใจความสำคัญ การแปลความหมายของสิ่งต่าง ๆ เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ ได้ สามารถตีความหมายของเรื่องนั้นได้ หรือสามารถขยายความหรือนัยของเรื่องนี้ให้กว้างไกลไปจากสภาพข้อเท็จจริงเดิมได้
3. ด้านการนำไปใช้ คือ ความสามารถในการนำความรู้และความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ หรือ เรื่องราวต่าง ๆ ที่ได้เรียนนำไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่ต่างไปจากที่เคยเรียนแต่ใช้ หลักวิชาการรองรับร่วมกัน
4. ด้านการวิเคราะห์ คือ ความสามารถในการแยกแยะส่วนต่าง ๆ ของเหตุการณ์ เรื่องราวการกระทำข้อเท็จจริงหรือเนื้อหาต่าง ๆ ว่าประกอบด้วยอะไร มีจุดมุ่งหมายหรือ ความประสงค์สิ่งใด เพื่อสกัดให้เห็นสิ่งที่ป็นสาระหรือแก่นสาร และความสัมพันธ์ของ องค์ประกอบเหล่านั้นจับกันขึ้นเป็นกลุ่มก้อน เป็นเรื่องราวขึ้นมาได้
5. ด้านการสังเคราะห์ คือ ความสามารถในการผสมส่วนย่อย ๆ เข้าเป็นเรื่องราวเดียวกัน เป็นการวัดว่านักเรียนจะสามารถนำเอาความรู้แต่ละหน่วยมารวมกันจัดเป็นหน่วยใหม่ขึ้น หรือ โครงสร้างใหม่ที่ต่างจากของเดิมได้หรือไม่เพื่อรวมเป็นข้อสรุปหรือข้อยุติ
6. ด้านการประเมินค่า คือ ความสามารถในการวินิจฉัยตีราคาโดยสรุปอย่างมีหลักเกณฑ์ สิ่งมีราคาอาจมีวัสดุ สิ่งของผลงานต่าง ๆ หรือความเห็นก็ได้ ในการประเมินค่านั้นต้องอาศัยเกณฑ์ มาตรฐานประกอบการวินิจฉัย

ลักษณะของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นมีดังนี้
(อัจฉรา วงศ์โสธร, 2544, หน้า 115)

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่สร้างขึ้นต้องสัมพันธ์กับหลักสูตร โดยที่ข้อสอบเป็น ตัวแทนของเนื้อหาการเรียนการสอน การวัดเป็นการวัดพฤติกรรมที่ได้เรียนมาแล้ว

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์มีการสร้างตารางกำหนดลักษณะข้อสอบ ซึ่งเป็นแบบจำลองของตารางหลักสูตร

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นการทดสอบที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การเรียนการสอน

4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ มีผลคะแนนที่ใช้ตัดสินความสำเร็จในการเรียนของผู้เรียน และอาจใช้เพื่อการวินิจฉัยปัญหาสำหรับการเรียนการสอนแบบซ่อมเสริม

5. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ที่ใช้ในการทดสอบจะไม่ใช้วิธีที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคย เพราะจะใช้วิธีเดียวกับการฝึกหัดการใช้ภาษาในระหว่างเรียน

รูปแบบของการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่นิยมใช้มี 3 แบบ คือ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538, หน้า 97)

1. แบบปากเปล่า (Oral Test) เป็นการทดสอบที่อาศัยการซักถามโดยรายบุคคล ใช้ได้ผลดี ถ้ามีผู้เข้าสอบจำนวนน้อย เพราะต้องใช้เวลาถามได้รายละเอียด เพราะสามารถโต้ตอบกันได้

2. แบบเขียนตอบ (Paper - Pencil Test) เป็นการทดสอบที่เปลี่ยนแปลงมาจากรายการสอบถามแบบปากเปล่าเนื่องจากจำนวนผู้เข้าสอบมากและมีจำนวนจำกัด แบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

2.1 แบบความเรียง (Essay Type) เป็นการสอบที่ให้ผู้ตอบได้รวบรวมเรียงคำพูดของตนเอง แสดงทัศนคติและความรู้สึก ความคิดได้อย่างอิสระภายใต้หัวข้อเรื่องที่กำหนดไว้ เป็นข้อสอบที่สามารถวัดพฤติกรรมด้านการสังเคราะห์ได้อย่างดี แต่มีข้อเสียเพราะการให้คะแนนทำให้มีความเป็นปรนัยได้มาก

2.2 แบบจำกัดคำตอบ (Fixed - Response Type) เป็นข้อสอบที่มีคำตอบถูกภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดให้อย่างจำกัด ข้อสอบแบบนี้ยังแบ่งออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

2.2.1 แบบถูกผิด (True - False)

2.2.2 แบบเติมคำ (Completion)

2.2.3 แบบจับคู่ (Matching)

2.2.4 แบบเลือกตอบ (Multiple Choice)

3. แบบปฏิบัติ (Performance Test) เป็นการทดสอบที่ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมออกมา โดยการกระทำหรือลงมือปฏิบัติจริงๆ เช่น การทดสอบทางดนตรี ช่างกล พลศึกษา เป็นต้น

ประเภทของการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ (ล้วน สายยศและ อังคณา สายยศ, 2538, หน้า 172 - 176 อ้างถึงใน สุณิสา ชัยศรี, 2544, หน้า 49)

1. การทดสอบแบบอิงกลุ่มหรือการวัดผลแบบอิงกลุ่มเป็นการทดสอบหรือการสอบวัดที่เกิดจากแนวทางความเชื่อในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ว่าความสามารถของบุคคลใด ๆ ในเรื่องต่าง ๆ นั้นมีไม่เท่ากัน บางคนมีความสามารถเด่น บางคนมีความสามารถด้อย และส่วนใหญ่จะมีความสามารถปานกลาง การกระจายของความสามารถของบุคคล ถ้านำมาเขียนภาพจะมีลักษณะคล้าย ๆ โค้งรูประฆังหรือที่เรียกว่า โค้งปกติ ดังนั้นในการทดสอบแบบนี้จึงยึดคนส่วนใหญ่เป็นหลักในการเปรียบเทียบ โดยพิจารณาคะแนนผลสอบของบุคคลเทียบกับคนอื่น ๆ ในกลุ่มคะแนนจะมีความหมายก็ต่อเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับคะแนนของบุคคลอื่นที่สอบด้วยข้อสอบฉบับเดียวกัน จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ ก็เพื่อจะกระจายบุคคลไปตามความสามารถของแต่ละบุคคลนั่นก็คือ คนที่มีความสามารถสูงจะได้คะแนนสูง คนที่มีความสามารถด้อยกว่าก็จะได้คะแนนลดหลั่นลงมาจนถึงคะแนนต่ำสุด

2. การทดสอบแบบอิงเกณฑ์หรือการวัดผลแบบอิงเกณฑ์ ยึดความเชื่อในเรื่องการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ คือในการเรียนการสอนนั้นจะต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดประสบความสำเร็จในการเรียน แม้ว่าผู้เรียนจะมีลักษณะต่างกันก็ตาม แต่ทุกคนควรได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาไปถึงขีดความสามารถสูงสุดของงาน โดยอาจใช้เวลาต่างกันในแต่ละบุคคล ดังนั้นการทดสอบแบบอิงเกณฑ์จึงมีการกำหนดเกณฑ์ขั้นแล้วนำผลการสอบวัดของแต่ละบุคคลเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่ได้มีการนำผลไปเปรียบเทียบกับบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่ม ความสำคัญของการทดสอบนี้ จึงอยู่ที่การกำหนดเกณฑ์เป็นสำคัญ เกณฑ์ หมายถึง กลุ่มของพฤติกรรมที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละรายวิชาตามจุดมุ่งหมายของการสอนแต่ละบท หรือแต่ละหน่วยการเรียนของแต่ละรายวิชานั้น ซึ่งอาจเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมหรือกลุ่มของพฤติกรรมก็ได้ จุดมุ่งหมายของการทดสอบแบบนี้ จึงเป็นการตรวจสอบว่าใครเรียนได้ถึงเกณฑ์ และใครมุ่งเรียนไม่ถึงเกณฑ์ ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขต่อไป เช่น อาจให้มีการเรียนซ่อมเสริม เป็นต้น

ประโยชน์ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีประโยชน์อย่างมากต่อการเรียนการสอน เพราะสามารถนำไปแก้ปัญหาให้ดำเนินไปได้ด้วยดี และประโยชน์จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงขึ้นอยู่กับสิ่งต่อไปนี้

1. การเรียนการสอน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก เพราะทำให้รู้ว่าผู้เรียนบกพร่องเรื่องใด บทเรียนขาดความสมบูรณ์ใหม่ การเตรียมการสอนมีประสิทธิภาพเพียงใด ผู้เรียนมีบุคลิกลักษณะตามที่ต้องการหรือไม่ และทำให้เข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น

2. การบริหาร หมายถึง การดำเนินงาน การจัดการเพื่อให้องค์การดำเนินการไปได้ด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารจำเป็นต้องพึ่งพาการวัดผลอย่างมาก โดยเฉพาะข้อมูลที่ได้จากการวัดผลเป็นส่วนมาก เช่น วัดการเรียนรู้ วัดความรู้สึกรู้จัก วัดทักษะสัมพันธ์ วัดความต้องการของครูและนักเรียน

3. การแนะแนว ในระบบโรงเรียนการแนะแนวเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งเพราะช่วยแนะแนวการศึกษาให้ตามความสามารถจากการสอบวัดเชาวน์ปัญญา ความถนัด ความสนใจ เจตคติ บุคลิกลักษณะ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบทดสอบจะช่วยให้ครูแนะนำเรื่องการเรียน การเลือกอาชีพ การวางตัวในสังคมให้กับผู้เรียนเป็นอย่างดี

4. การวิจัย หมายถึง การแก้ปัญหาที่ได้ผลและเชื่อถือได้ ในการวิจัยนั้นขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจำเป็นต้องใช้เครื่องมือในการวัดผลให้เที่ยงตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านความรู้ ความจำ ความเข้าใจและการประยุกต์ใช้การวัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวไม่มีความซับซ้อน เหมาะกับระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้สำหรับวัดพฤติกรรมทางสมองของผู้เรียนว่ามีความรู้ ความสามารถในเรื่องที่เรียนรู้มาแล้ว หรือได้ฝึกฝนอบรมมาแล้ว มากน้อยเพียงใด (สมบุญ ณ อยุธยา, 2545, หน้า 143) ซึ่งคล้าย ไพรินทร์ พ่วงจันทร์ (2542) ที่กล่าวว่าแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ ทักษะและสมรรถภาพด้านต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้จากประสบการณ์ทั้งปวง ทั้งจากที่บ้าน และสถาบันการศึกษา ซึ่งมักจะเป็นคำถามให้นักเรียนตอบด้วยกระดาษและดินสอผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่หลายท่านได้ให้ความหมายนั้นสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือ ความรู้และประสบการณ์ทั้งปวงที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนรู้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ

แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นและแบบทดสอบมาตรฐาน เนื่องจากผู้สอนต้องทำหน้าที่วัดผลผู้เรียนเอง คือ ออกข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาที่ตนสอน ดังนั้นในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนประเภทที่ครูสร้างขึ้นเท่านั้น (สมบุญ ณ อยุธยา, 2545, หน้า 143)

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่ครูสร้างขึ้นเอง (Teacher - Made Test) ในประเทศไทยส่วนมากข้อสอบเป็นข้อสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เพื่อให้นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ การสร้างข้อสอบก็คือการเปลี่ยนวัตถุประสงค์มาเป็นคำถาม Gronlund (1981 อ้างถึงใน เขาวดี วิบูลย์ศรี, 2539, หน้า 36 - 38) ได้เน้นความสำคัญของการเขียนวัตถุประสงค์ ก่อนที่จะสอนมากกว่าและถือว่าการประเมินผล เป็นการช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

ประเภทของข้อสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง มี 2 ชนิด คือ 1) ข้อทดสอบแบบอัตนัย (Objective Test) และ 2) ข้อทดสอบแบบปรนัย (Subjective Test หรือ Essay)

1. ข้อทดสอบแบบอัตนัย คือ แบบทดสอบที่กำหนดให้ผู้สอบตอบคำถาม โดยวิธีเขียนบรรยายและเรียบเรียงคำตอบ โดยใช้ภาษาของตนเองเป็นการแสดงความรู้แบบตอบขยายและแบบตอบจำกัด

1.1 แบบตอบขยาย คือ แบบทดสอบแบบอัตนัยที่เปิดโอกาสให้ผู้สอบแสดงความคิดเห็น ได้อย่างเต็มที่ หรือให้บรรยายความรู้ความคิดอย่างเต็มที่

1.2 แบบตอบจำกัด คือ แบบทดสอบที่ให้คำตอบสั้นกว่าแบบแรก คำตอบแบบจำกัดจะอยู่ภายใต้ขอบเขตที่กำหนดไว้ในวงจำกัด โดยทั่วไปแล้วจะกำหนดขอบข่ายและความยาวในการตอบไว้ด้วย

ข้อดีของแบบทดสอบแบบอัตนัย

1. สามารถวัดสมรรถภาพสมองหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ทุกด้าน และโดยเฉพาะด้านการสังเคราะห์จะวัดได้ดี

2. ผู้สอบได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นหรือเจตคติของตน

3. โอกาสในการตอบโดยไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นเลยแล้วได้คะแนนมีน้อยมาก

4. สั้นเปลืองน้อยอาจใช้วิธีเขียนลงแผ่นกระดาษดำให้นักเรียนตอบพร้อมกัน

5. ฝึกความสามารถในการใช้ภาษาเขียนบรรยายได้

6. สร้างได้ง่ายและรวดเร็ว

ข้อเสียของแบบทดสอบแบบอัตนัย

1. ออกคำถามวัดได้น้อยข้อ จึงทำให้วัดได้ไม่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดในหลักสูตร

2. ตรวจยากและเสียเวลาในการตรวจ

3. คะแนนที่ได้ไม่ค่อยยุติธรรม เพราะขึ้นอยู่กับอารมณ์ คุณธรรมและการตัดสินใจของผู้ตรวจ

4. การตรวจคะแนนขาดความเป็นปรนัย เพราะแต่ละคนตรวจแล้วให้คะแนนไม่ตรงกัน

5. ไม่สามารถนำมาวิเคราะห์หาคุณภาพของข้อสอบได้ว่าดีหรือไม่ดีเพียงใด

2. ข้อสอบแบบปรนัย (Objective Test)

ข้อทดสอบแบบปรนัยเป็นข้อสอบที่ครูจะสร้างขึ้น เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนที่ดีขึ้น ถ้าหากครูมีแผนการสอนที่มีวัตถุประสงค์ของวิชาที่สอนอย่างแจ่มแจ้ง และใช้วัตถุประสงค์เป็นเครื่องช่วยเตรียมการสอน เตรียมจัดกิจกรรม และประสบการณ์ให้นักเรียน และให้มีจุดประสงค์ของการสอบพุทธิพิสัย (Cognitive Objective) ตามหลักของ Bloom 3 ชั้นแรกคือความรู้

(Knowledge) ความเข้าใจ (Comprehension) และนำความรู้ไปประยุกต์ (Application)

ชนิดของข้อทดสอบแบบปรนัย

ข้อทดสอบแบบปรนัยที่ใช้โดยทั่วไปมีหลายชนิดคือ แบบเลือกตอบ (Multiple - Choice) แบบถูกผิด (True False) แบบจับคู่ (Matching) และแบบเติมคำตอบแบบสั้น ๆ (Completion หรือ Short - Answer Items)

แบบเลือกคำตอบ (Multiple - Choice Items)

แบบเลือกคำตอบเป็นข้อทดสอบปรนัยที่ขึ้นต้นด้วยข้อความที่เสนอปัญหา (The Stem) และด้วยประโยคต่าง ๆ ให้เลือกว่าประโยคใดเป็นประโยคคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยมากจะมี 4 ตัวเลือก (Alternative) ประโยคนำอาจจะเขียนในรูปของคำถามหรือเป็นประโยคที่ไม่จบจะต้องคั่นด้วยประโยคคำตอบที่ถูกต้องที่สุด ข้อทดสอบแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) เป็นข้อทดสอบที่นิยมใช้กันมาก เพราะเป็นข้อทดสอบที่อาจจะให้นักเรียนเดาคำตอบได้น้อย หลักการที่ใช้ในการสร้างข้อทดสอบประเภทนี้ ให้มีคุณสมบัติที่ดีของข้อทดสอบมีดังต่อไปนี้

1. ภาษาที่ใช้ในการเขียนข้อความที่เสนอปัญหาควรเป็นภาษาที่แจ่มแจ้งเข้าใจง่ายและแต่ละข้อควรจะเป็นคำถามที่มีคำตอบเดียว
2. ในการเขียนข้อความที่เสนอปัญหาควรหลีกเลี่ยงคำว่าเสมอหรือตลอดเวลา (Always) หรือคำว่า “ทั้งหมด” (All) ไม่เคย (Never) หรือคำอื่น ๆ ที่จะทำให้นักเรียนเดาคำตอบที่ผิดง่ายขึ้น
3. การเขียนตัวเลือก (Alternative) ทั้งตัวเลือกที่เป็นคำตอบและตัวลวง (Distracters) ควรจะให้ความสั้นยาวเท่า ๆ กัน
4. ประโยคคำตอบและตัวลวง (Distracters) แต่ละประโยคควรจะมี ความหมายของมันเอง ไม่ควรจะมี ความหมายซ้ำกัน
5. การจัดอันดับคำตอบที่ถูกต้อง ควรจัดในลักษณะแบบสุ่ม (Random) คือ อยู่อันดับที่ไม่เป็นระบบเช่น คำตอบของข้อ 1 อยู่ในอันดับที่ 2 คำตอบข้อที่ 2 อยู่ที่ 4 ข้อ 3 อยู่อันดับที่ 1 ฯลฯ
6. ควรหลีกเลี่ยงประโยคตัวเลือก (Alternative) ที่เขียนว่า “ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องเลย” (None of the Above) หรือ “ถูกทุกข้อ” (All of the Above) เพราะอาจจะทำให้นักเรียนเดาคำตอบได้แม้ว่าจะไม่มีความรู้

แบบถูกผิด (True False Items)

ในข้อทดสอบแบบถูกผิดอาจจะใช้ถามคำจำกัดความของความคิดรวบยอด (Concepts) หรืออาจจะเป็นข้อความ หลักการต่าง ๆ โดยให้นักเรียนวงกลมรอบคำว่าถูก (True) หรือคำว่าผิด (False) ประโยชน์ของการประเมินผลอย่างหนึ่งก็คือ ช่วยให้ครูปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ข้อทดสอบประเภทนี้มีข้อเสียที่นักเรียนอาจจะเดาคำตอบได้แม้จะไม่มีความรู้ (False) แต่ละข้อมี

โอกาสที่จะถูกได้ 50% ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสร้างข้อทดสอบที่ยาว นอกจากนี้คำถามที่ใช้ในแบบทดสอบ ถูก-ผิด มักจะเป็นคำถามเกี่ยวกับความรู้ (Knowledge) ชั้นต่ำของ Bloom's Taxonomy of Educational Objectives คือ เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริง (Fact) เฉพาะต่าง ๆ

การจับคู่ (Matching Question)

ข้อทดสอบประเภท Matching เป็นข้อทดสอบที่ให้นักเรียนหาสิ่งที่มีความสัมพันธ์กันคำตอบสั้น ๆ

เติมคำหรือประโยคให้สมบูรณ์ (Short - Answer and Completion Tests)

ข้อทดสอบประเภทนี้อาจจะเขียนเป็นคำถามที่ต้องการคำตอบเพียงคำตอบเดียว หรืออาจจะเขียนเป็นประโยคที่ไม่สมบูรณ์ เพื่อให้นักเรียนหาคำตอบที่ถูกต้องมาเติมให้สมบูรณ์ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2545, หน้า 412 - 416)

สรุปแล้วการสร้างข้อทดสอบที่ดีเป็นงานที่ยาก แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้ทั้งครูและนักเรียนทราบถึงผลงานที่ตนได้ทำ ทั้งนี้เพื่อเป็นการประเมินความรู้ความสามารถของผู้เรียน และเป็นข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนให้ผู้เรียนได้รับทราบระดับความรู้ความสามารถของตนเอง จะได้นำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงวิธีการเรียน และพัฒนาตนเองได้อย่างถูกต้อง

เจตคติ

ความหมายของเจตคติผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันดังนี้ แทรนดิส (Trandis, 1971 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 53) นิยามเจตคติว่าเป็นความคิดที่เต็มไปด้วยความรู้สึกซึ่งพร้อมที่จะปฏิบัติกรอย่างหนึ่งต่อสถานการณ์เฉพาะอย่าง

ฟิชบาย และไอเซน (Fishbein & Ajzen, 1975 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 53) มองเจตคติว่าเป็นอารมณ์ความโน้มเอียงจากการเรียนรู้ที่จะตอบสนองด้วยอาการเต็มใจหรือไม่เต็มใจต่อเป้าเจตคติที่กำหนดไว้อย่างคงเส้นคงวา

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2545, หน้า 366) เจตคติ หมายถึง แนวโน้มที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสนองต่อสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งเร้าซึ่งอาจเป็นได้ทั้งคน วัตถุสิ่งของ ความคิด (Ideas) เจตคติอาจจะเป็นบวกหรือลบ ถ้าบุคคลมีเจตคติบอต่อสิ่งใดก็จะมีพฤติกรรมเมฆิญกับสิ่งนั้น ถ้ามีเจตคติลบก็จะหลีกเลี่ยง เจตคติเป็นสิ่งที่เรียนรู้และเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

กล่าวโดยสรุป เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนเกิดความพร้อมที่จะแสดงการกระทำออกมา ซึ่งเป็นการแสดงออกของค่านิยมและความเชื่อของบุคคล

ลักษณะของเจตคติ ชอร์ และไรท์ (Shaw & Wright, 1967 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538, หน้า 57 - 58) ได้รวบรวมลักษณะทั่วไปหรือมิติของเจตคติจากแนวความคิดของนักจิตวิทยาหลายคน ส่วนใหญ่แล้วมองเจตคติมีลักษณะดังนี้

1. เจตคติขึ้นอยู่กับกระบวนการประเมินโนภาพของเจตคติ แล้วเกิดเป็นพฤติกรรมแรงจูงใจ เจตคติเป็นเพียงความรู้สึกโน้มเอียงจากการประเมินยังไม่ใช่พฤติกรรม ตัวเจตคติเองไม่ใช่แรงจูงใจ แต่เป็นตัวการทำให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมแต่ถ้าแสดงออกเป็นพฤติกรรมแล้วจะเป็นลักษณะ 4 กลุ่ม คือ Positive - Approach ดังอย่างเช่น ความเป็นเพื่อน ความรัก ฯลฯ และ Negative - Approach ตัวอย่างเช่น การ โจมตี คำว่า ต่อสู้ ฯลฯ Negative-Avoidance ตัวอย่างเช่น ความกลัว ความเกลียด ฯลฯ ประเภทนี้เป็นเจตคติที่มีแบบไม่ยอมพบเห็นคืออยากหลีกเลี่ยงให้ไกลนั่นเองและอีกกลุ่มหนึ่ง คือ Positive-Avoidance เป็นลักษณะเจตคติทางบวกแต่อยากหลบหลีกหรือไม่รับกวน ตัวอย่างเช่น การปล่อยให้เขาอยู่เงียบ ๆ เมื่อเขามีความทุกข์ เป็นต้น

2. เจตคติเปลี่ยนแปลงความเข้มข้นตามแนวของทิศทาง ตั้งแต่บวกจนถึงลบ นั่นคือเป็นการแสดงความรู้สึกว่าไปทางบวกมากหรือน้อย ไปทางลบมากหรือน้อย ความเข้มข้นของศูนย์ คือไม่รู้สึก หรือเป็นกลางระหว่างบวกกับลบแต่จุดที่เป็นกลางนั้นเป็นปัญหาต่อการแปลผล

3. เจตคติเกิดจากการเรียนรู้มากกว่ามีมาแต่กำเนิด เกิดจากการเรียนรู้สิ่งที่มีปฏิสัมพันธ์รอบตัวเราซึ่งเป็นเป้าเจตคติทั้งหลาย ถ้าเรารู้ว่าสิ่งนั้นมีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติทางดี ถ้าเรารู้ว่าสิ่งนั้นไม่มีคุณค่าก็จะเกิดเจตคติทางไม่ดี สิ่งใดเราไม่เคยรู้จัก ไม่เคยเรียนรู้เลยจะไม่เกิดเจตคติ เพราะไม่ได้ศึกษารายละเอียดของสิ่งนั้น การเรียนรู้เป้าเจตคติอาจผ่านตัวจริงหรือผ่านสื่อทั้งหลายที่มีต่อเป็นเจตคติตัวจริงก็ได้ สามารถเกิดเจตคติขึ้นได้

4. เจตคติขึ้นอยู่กับกลุ่มสิ่งเร้าเฉพาะอย่าง สิ่งเร้าทั้งหลายอาจเป็น คน สัตว์ สิ่งของ สถาบันอุดมการณ์ อาชีพหรือสิ่งอื่น ๆ ก็ได้ เจตคติจะมีลักษณะอย่างไรขึ้นอยู่กับเป้าเจตคติที่สัมผัสสเรียนรู้น้อยแตกต่างกันเป็นสำคัญ เป็นเจตคติที่มีลักษณะเป็นกลุ่มใกล้เคียงกัน จะมีเจตคติแตกต่างจากเป็นเจตคติที่มีลักษณะของกลุ่มที่แตกต่างกันมาก

5. เจตคติมีค่าสหสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปตามกลุ่ม นั่นคือกลุ่มที่มีลักษณะเดียวกันเจตคติจะมีความสัมพันธ์กันสูงกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันจะมีความสัมพันธ์ต่ำ แสดงให้เห็นว่ากลุ่มที่มีเจตคติต่อสิ่งเดียวกันย่อมมีความสัมพันธ์ด้วย

6. เจตคติมีลักษณะมั่นคง ทนทาน เปลี่ยนแปลงยาก นั่นคือการเปลี่ยนแปลงจะช้าและทำได้ยาก เช่น เรารักใครคนหนึ่ง เมื่อรักแล้วก็ยังรักอยู่ไม่ว่าใครจะให้ข้อมูลไม่ใช่อะไรหรือแม้แต่

คนที่เรารักมีความผิดพลาดเรื่องใด เราก็มักรักอยู่ แต่ถ้าพฤติกรรมของคนรักเบี่ยงเบนไปบ่อย ๆ นาน ๆ เข้าเจตคติก็เปลี่ยนแปลงจากรักไปเป็นเกลียดได้

ส่วนแนวคิดของแซก แอนด์ ไรท์ (Sax & Wright, 1967 อ้างถึงใน ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2543, หน้า 58 - 59) กล่าวว่าคุณลักษณะของเจตคติแปรเปลี่ยนไปได้ 5 ประการ ดังนี้

1. มีทิศทาง (Direction) เจตคติมีทิศทาง เพราะความรู้สึกของคนที่มีต่อเป้าเจตคติเป็นบวกและลบ หรือชอบและไม่ชอบ กรณีวัดเจตคติต่อเป้าเจตคติชนิดหนึ่ง นักเรียนตอบว่าชอบ แปลว่า ไปในทิศทางบวก ถ้าตอบว่าไม่ชอบแปลว่าไปทิศทางลบ

2. มีความเข้มข้น (Intensity) เจตคติเป็นความรู้สึกต่อเนื่องตั้งแต่บวกถึงลบเนื่องจากเจตคติเป็นความรู้สึกต่อเนื่อง ถ้าไปทางบวกก็มีตั้งแต่บวกน้อย ๆ จนถึงบวกมาก ๆ ถ้าลบก็จะมีตั้งแต่ลบมาก ๆ จนถึงลบน้อย ๆ ความมากน้อยของความรู้สึกนี้ก็คือความเข้มข้นนั่นเอง

3. มีการแผ่ซ่าน (Pervasiveness) เจตคติมีลักษณะแพร่กระจายหรือแผ่ซ่านจากกลุ่มหนึ่งไปสู่อีกกลุ่มหนึ่งได้ เช่น กลุ่มเล็ก ๆ มีเจตคติไม่คิดต่อการสร้างเขื่อน เจตคติไม่คิดลักษณะนี้อาจแพร่กระจายไปสู่คนหมู่มากได้ในที่สุดเจตคติที่ไม่คิดต่อการสร้างเขื่อนก็อาจลุกลามไปทั่วทั้งกลุ่มใหญ่ของประชากรเกิดการต่อต้านการสร้างเขื่อนได้

4. มีความคงเส้นคงวา (Consistency) เจตคติเป็นความรู้สึกที่ไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงง่าย ๆ เป็นความรู้สึกค่อนข้างคงที่ เจตคติของบุคคลในระยะเวลาสั้น ๆ จะเหมือน ๆ เดิม เจตคติจึงมีลักษณะฝังแน่นตรึงในแบบใดแบบหนึ่งนานพอสมควร

5. มีความพร้อมที่จะแสดงออกเด่นชัด (Salience) หมายถึงระดับขั้นของความเต็มใจหรือความพร้อมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของเจตคติ ความจริงเป็นเรื่องของความตรงใจนั่นเอง การที่คนจะมีลักษณะนี้ของเจตคติต้องเป็นคนที่มีมองเห็นความเด่น ความสำคัญและมีความรอบรู้อย่างมากต่อเป้าเจตคติ ความประทับใจเด่นชัดจะวัดได้เมื่อเจตคติแสดงออกมาปราศจากการตะล่อมกล่อมเกลามาตราของเจตคติที่วัดจากข้อความ ให้แสดงความรู้สึกเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ไม่สามารถวัดความประทับใจได้ ดังนั้นความประทับใจนี้จะวัดได้จากการสัมภาษณ์หรือการสังเกตเหตุการณ์ที่มีโอกาสของการแสดงความคิดเห็นแบบดังกล่าวออกมาเท่านั้น

องค์ประกอบของเจตคติ

เชฟเวอร์ (Shaver, 1977, p. 170 อ้างถึงใน วรุทัย ญานะพันธ์, 2543, หน้า 40) ได้กล่าวว่า เจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Component) หมายถึง การรับรู้ของบุคคล ที่เกี่ยวกับวัตถุ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมทั้งความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นด้วย

2. องค์ประกอบทางด้านความรู้สึก (Affective Component) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มี ต่อสิ่งเร้าที่เขารับรู้ อาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อสิ่งใด บุคคลก็จะ ไม่ชอบต่อสิ่งนั้น ถ้าบุคคลมีความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใด ก็จะเกิดความชอบต่อสิ่งนั้น

3. องค์ประกอบทางด้านแนวโน้มที่จะกระทำ (Behavioral Component) หมายถึง ความโน้มเอียงของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตน คือ การยอมรับ หรือไม่ยอมรับ ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ องค์ประกอบทั้ง 3 ด้านนี้ จะต้องมีความสอดคล้องกัน ถ้าองค์ประกอบด้านใดด้านหนึ่งเปลี่ยนแปลงไป เจตคติของบุคคลนั้นก็เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ประโยชน์ของเจตคติ ประโยชน์ของเจตคติ เจตคติเป็นสิ่งที่สำคัญในการกระทำให้คน แสดงพฤติกรรมออกมา

ส่วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538) สรุปประโยชน์ของเจตคติมีมากจากกล่าวได้ ดังนี้

1. เจตคติเป็นคำย่อของการอธิบายความรู้สึกยาว ๆ กลุ่มพฤติกรรมต่าง ๆ ได้มาก เช่น จะพูดว่า เรามีเจตคติที่ดีต่อครอบครัว มีความหมายถึงเรารักครอบครัวใช้เวลามากอยู่กับครอบครัวมี ความสุขที่ได้อยู่กับครอบครัว ฯลฯ

2. เจตคติที่ใช้พิจารณาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลที่มีต่อเป้าเจตคติของคนคนนั้นได้ นั่นคือรู้เจตคติ ของตนสามารถส่งเสริมหรือยับยั้งสิ่งที่เขาแสดงออกได้

3. เจตคติสามารถมองสังคมได้ เพราะเจตคติเป็นสิ่งที่คงเส้นคงวา พฤติกรรมของบุคคลที่ จะแสดงออกจากเจตคติ จึงสามารถนำมาอธิบายความคงเส้นคงวาของสังคมได้

4. เจตคติที่ดำรงในตัวเอง เจตคติของคนที่มีต่อเป้าเจตคติรอบ ๆ ตัวเราเองสะท้อน ให้เห็น โลกทัศน์ของคนรอบ ๆ มีคุณค่าในการศึกษาจุดมุ่งหมายของชีวิตเขา

5. จากที่รู้ว่าเจตคติเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการให้การศึกษาเพื่อให้เกิด เจตคติที่คงความคงทน จึงต้องศึกษาสาเหตุและปรับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีอิทธิพลต่อเจตคติ ของคนตามที่ต้องการ

6. ในสาขาวิชาสังคมวิทยา นักสังคมวิทยาหลายท่านให้ความเห็นว่าเจตคติเป็นศูนย์ ความคิดและเป็นฐานของพฤติกรรมสังคม การจะปรับระบบกลไกของสังคมจึงควรเปลี่ยนแปลง เจตคติของแต่ละบุคคลการวัดเจตคติ

การวัดเจตคติ เป็นสิ่งที่ยากเพราะเราไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรงแต่จะสังเกตจาก สิ่งที่แสดงออกมาในรูปของการตอบสนอง ซึ่งอาจเป็นถ้อยคำหรือพฤติกรรมโดยสามารถ

ตรวจสอบด้วยวิธีต่าง ๆ ดังนี้คือ (กฤษณา ศักดิ์ศรี, 2530 หน้า 67)

1. การสังเกตเป็นการศึกษาคุณลักษณะและพฤติกรรมและบุคคลรวมถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อค้นหาความจริงโดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ของผู้สังเกต โดยตรงทำให้ได้ข้อมูลแบบปฐมภูมิ ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

2. การสัมภาษณ์ เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่วางแผนไว้ล่วงหน้า การสัมภาษณ์ประกอบด้วยผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์นอกจากได้ข้อมูลตามความต้องการแล้วยังทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ ในด้านปฏิภาณไหวพริบ ท่วงทีวาจาและอุปนิสัยในคอ

3. การใช้แบบวัดเจตคติโดยตรงหรือมาตราส่วนวัดเจตคติ ที่นิยมใช้แพร่หลายคือแบบวัดเจตคติของลิเกิร์ต (Likert) และแบบวัดเจตคติของเชอร์สโตน

4. การรายงานตนเอง เป็นการให้ตนเองรายงานความรู้สึกที่มีต่อเรื่องราวหรือเหตุการณ์นั้นออกมา ว่าชอบหรือไม่ชอบ ด้วยการพูดหรือเขียนบรรยายความรู้สึกของตนเองจากประสบการณ์ที่ผ่านมา

5. โปรเจกทีฟเทคนิค เป็นการใช้สิ่งเร้าที่มีลักษณะที่ไม่ค่อยชัดเจนกระตุ้นให้บุคคลแสดงความรู้สึกออกมา เพื่อที่จะได้สังเกตว่ามีความรู้สึกอย่างไร ซึ่งความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่มีสิ่งเดียวกันอาจแตกต่างกัน

การสร้างเครื่องมือวัดเจตคติ

เชิดศักดิ์ โฉวาสินธุ์ (2520, หน้า 50 – 61 อ้างถึงใน นุจรินทร์ สิทธิเลิศประสิทธิ์, 2550, หน้า 42 - 43) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นตอนการสร้างไว้ดังนี้

1. พิจารณาว่าต้องการวัดเจตคติ ของใคร ที่มีต่ออะไร และให้ความหมายของเจตคติและสิ่งที่วัดนั้นให้แน่นอน

2. เมื่อตีความหมายของสิ่งที่วัดแน่นอนแล้ว ก็สร้างข้อความในแต่ละข้อนั้น ๆ ให้ครอบคลุมเนื้อหาในหัวข้อเหล่านั้น ข้อความนี้อาจจะเขียนขึ้นเองหรือนำมาจากที่อื่น จากหนังสือพิมพ์หรือจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านนั้น ๆ ก็ได้ แต่ต้องมีลักษณะดังนี้

2.1 ต้องเป็นข้อความที่เขียนในแง่ความรู้สึก ความเชื่อ หรือความตั้งใจที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ใช่ข้อเท็จจริง (Fact)

2.2 ข้อความที่บรรจุลงในตารางจะต้องประกอบด้วยข้อความที่เป็นบวกและลบกันไป

2.3 ข้อความในแต่ละข้อต้องสั้น เข้าใจง่าย ชัดเจน ไม่กำกวม จำนวนข้อความที่สร้างขึ้น ประมาณ 30 ข้อความขึ้นไป เพราะจะต้องเลือกข้อความให้เหลือประมาณ 20 – 25 ข้อความในแต่ละหัวข้อของสิ่งที่จะวัด

3. เมื่อได้ข้อความเพียงพอแล้วก็บรรจุลงในสเกล โดยให้มีข้อเลือก 5 ข้อเลือก ดังนี้ คือเห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

4. การกำหนดน้ำหนักในการตอบข้อเลือกต่าง ๆ แต่ละข้อความ ซึ่งในการกำหนดน้ำหนักว่าข้อเลือกใดควรจะให้น้ำหนักเท่าใดนั้น นิยมใช้กันมากที่สุด คือ กำหนดให้แต่ละข้อเลือกมีน้ำหนักเป็น 5, 4, 3, 2, 1 เมื่อชนิดของข้อความเป็นบวก และ 1, 2, 3, 4, 5 เมื่อชนิดของข้อความเป็นลบตามลำดับ

5. ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยผู้สร้างข้อความเองหรือนำไปให้ผู้มีความรู้เรื่องนี้ตรวจสอบ 3-5 คน ให้ระบุข้อบกพร่อง การใช้ภาษา ความเข้าใจตรงกัน แล้วนำมาแก้ไขปรับปรุง

6. ปรับปรุงแก้ไขข้อความ และเลือกข้อความที่มีคุณภาพ จัดระเบียบแบบสอบถาม

7. ทำการทดลองก่อนนำไปใช้จริง (Try Out) โดยการนำข้อความที่ได้รับการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ประมาณ 30 คน ที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการวิจัยวิเคราะห์คุณภาพของข้อความแต่ละข้อ โดยการหาค่าอำนาจจำแนกด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนข้อคำถามเป็นรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item – test correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient)

8. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไปการให้คะแนนนั้นขึ้นอยู่กับชนิดของข้อความว่าเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบ ถ้าข้อความเป็นเชิงบวก การให้คะแนนจะเป็น 5, 4, 3, 2, 1 ตามลำดับ ในกรณีที่ข้อความเป็นเชิงลบ การให้คะแนนจะเป็น 1, 2, 3, 4, 5 ตามลำดับทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อเลือกข้อความ โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มบุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานคล้าย ๆ กับกลุ่มที่เราจะศึกษา แล้ววิเคราะห์ข้อความเลือกเอาเฉพาะข้อความที่มีความแตกต่างของคะแนนในกลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุดกับกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำสุด เพราะถือว่าข้อความเหล่านี้สามารถจะวัดความรู้สึกที่แตกต่างกันได้

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวัดเจตคติต่อภาษาจีน หมายถึง ความรู้สึกหรือพฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อภาษาจีน โดยใช้แบบสอบถามวัดเจตคติต่อภาษาจีนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert Scale) และถ้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2538)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

สมหวัง แสงสุทธานนท์ (2540) ได้ทดลองสร้างชุดการสอนเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระหว่างการให้ชุดการสอนกับการสอนปกติ มีข้อสรุปจากผลการวิจัยดังนี้ 1) ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างการให้ชุดการสอนสูงกว่าการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 3) นักศึกษา ในกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดการสอนการเรียนภาษาอังกฤษ พบว่า พฤติกรรมการเรียนเปลี่ยนไป ผู้เรียนสนใจตั้งใจเรียนและกระตือรือร้นมากขึ้น 4) การนำชุดการสอนมาใช้พบว่า บรรยากาศการเรียนแตกต่างจากการเรียนในชั้นเรียน ผู้เรียน ได้สัมผัสมีการรับรู้ทางรูปธรรมมากกว่านามธรรม 5) ชุดการสอนช่วยลดปัญหา ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากันจึงให้เวลาการเรียนไม่เท่ากัน ผู้เรียนสามารถศึกษาค้นคว้าและหาคำตอบได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ชุดการสอนใช้แทนครูผู้สอนและแทนแบบเรียนได้ 6) การเรียนด้วยชุดการสอนเป็นศูนย์กลางในการเรียน ผู้เรียนจะปฏิบัติตามคำชี้แจงและสามารถทำซ้ำจนกว่าจะผ่าน การทำซ้ำทำให้ผู้เรียนจดจำและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงขึ้นด้วย

ไพรินทร์ พ่วงจันทร์ (2542, หน้า 52 - 60) ได้ทำการพัฒนาสร้างชุดการสอนฝึกทักษะการฟัง - พูดภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดเพ็งประดิษฐฐานรามสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบไปด้วยชุดการสอนฝึกทักษะการฟัง - พูด ภาษาอังกฤษจำนวน 4 ชุด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษจำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการทดลอง 32 คาบ คาบละ 20 นาที เมื่อสิ้นสุดการสอนแต่ละชุดการสอน ผู้วิจัยทำการประเมินผลหลังเรียนด้วยแบบฝึกหัดและทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษด้วยแบบทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนฝึกทักษะทางการฟังพูดภาษาอังกฤษสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.5/ 93.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ซึ่งแสดงว่าชุดการสอนฝึกทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีสภาพที่นำไปใช้ในการเรียนการสอน

โชติกา ศรีถาวร (2543, หน้า 66 - 70) ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนนวนวิทยา จังหวัดชัยภูมิจำนวน 64 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มควบคุมได้รับการสอนภาษาอังกฤษตามคู่มือครู ส่วนกลุ่มทดลองได้รับการสอนภาษาอังกฤษแบบมุ่งประสบการณ์ภาษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) บทเรียนแบบนิทาน 2) แผนการสอนแบบมุ่ง

ประสบการณ์ 3) แบบวัดทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษ 4) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ ใช้เวลาในการทดลอง 42 คาบ คาบละ 20 นาที ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีทัศนคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษสูงกว่า

ราตรี ศรีทองเทศ (2544 ,หน้า 99) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมเกมในการสอนภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเกษมสุริยมนาจ จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดเกษมสุริยมนาจ จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 70 คน แยกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมเกมจะมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้ใช้เกมในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ผู้เรียนยังมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยใช้เกมในการเรียนรู้อีกด้วย

พัชรี ไชยสิทธิ์ (2546) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าชุดกิจกรรมการสอนภาษาอังกฤษที่เน้นการพัฒนาทักษะการสื่อสารสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 83.0/ 82.0 และเป็นสื่อการเรียนที่สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาการเรียนทางด้านภาษาอังกฤษของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์สูงมาก

ราไพ โพรจิด (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การใช้เกมและกิจกรรมทางภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดศิขิงสาราม ผลการวิจัยพบว่า เกมและกิจกรรมทางภาษาที่ใช้ในการทดลอง ส่งผลให้นักเรียนมีความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้รับการฝึกสนทนาเป็นภาษาอังกฤษในสถานการณ์เหมือนจริง เกมและกิจกรรมทางภาษาเพื่อการสื่อสารที่ใช้ในการทดลอง มีรูปแบบที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาหลายรูปแบบและได้รับประสบการณ์ในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย แต่ละกิจกรรมมีการใช้สถานการณ์ที่แตกต่างกันตามโครงสร้างทางภาษา เกมและกิจกรรมที่ใช้ฝึกมีจุดมุ่งหมายในการสื่อสารที่ชัดเจน เพื่อให้ได้ใช้ภาษาคำหน้าของภาษา เกมและกิจกรรมทางภาษาเหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของนักเรียนและสอดคล้องกับหลักสูตร นอกจากนี้เกมและกิจกรรมทางภาษาทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างนักเรียนและนักเรียนกับครู เนื่องจากในกระบวนการจัดการเรียนรู้เอื้อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์กัน

พิมล ทองวิจารณ์ (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง ชุดการสอนภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร ระดับพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การศึกษาครั้งนี้มุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการสอน ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารระดับพื้นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และหาประสิทธิภาพ ของชุดการสอนที่สร้างขึ้นให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 94.29/90.48

งานวิจัยต่างประเทศ

เอสโคลา (Escola, 1980) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการได้รับการฝึกด้าน สมรรถภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารที่มีต่อการพัฒนาทักษะการฟัง - พูดของนักเรียนที่เรียน ภาษาเยอรมันในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเปรียบเทียบการพัฒนา ทักษะการฟัง - การพูดของนักเรียนที่ได้รับการฝึกภาษาต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการ ฝึกสมรรถภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก แสดง ให้เห็นว่าการฝึกด้านสมรรถภาพในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นยังมีส่วนทำให้การพัฒนา ด้านการ ฟังและการพูดของนักเรียนดีขึ้น

ริงก์ (Rink 1982) ได้ทำการวิจัยกับการใช้กิจกรรมสถานการณ์จำลองกับการฟัง-พูดกับ กลุ่มตัวอย่างนักศึกษา จำนวน 86 คนที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศของ English for Listening โดยได้แบ่งหัวข้อการฟัง-พูดออกเป็นภาษาพูดเพื่อการสื่อสารภาษาที่ใช้ในวิทยุและ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ การโต้ว่าที่ การอภิปรายในรัฐสภา การแปลความหมายของสิ่งที่พูด บทละคร ซึ่งจะเน้นการใช้สถานการณ์จำลองในการกำหนดแนวทางการฟังและการพูด ผลการวิจัยพบว่า การใช้สถานการณ์จำลองในเหตุการณ์ต่าง ๆ นั้น ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองและ ช่วยให้ผู้พัฒนาทักษะ ในการฟัง-พูด เมื่อเกิดข้อผิดพลาดขั้นต้นก็สามารถแก้ไขได้

สปาดา (Spada, 1987) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างของวิธีการสอนแบบ ต่าง ๆ และศึกษาการพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีการที่ แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจำนวน 48 คน ที่เรียนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ ของ English – Speaking University ในประเทศแคนาดา โดยแบ่งออกเป็น 8 ชั้นเรียน ชั้นเรียน เอ ได้รับวิธีสอน โดยเน้นไวยากรณ์ชั้นเรียน บีและ ซีได้รับการสอน โดยเน้นความหมายเพื่อการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมที่เน้นหน้าที่ของภาษา เครื่องที่ใช้ในการวิจัยคือ ข้อสอบวัดความสามารถ Pre - Post test และเครื่องมือสังเกต COLT ผลของการวิจัยพบว่า วิธีสอนแบบ ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับในชั้น เรียนมีความแตกต่างกัน นักเรียนในชั้นบี และซี มีพัฒนาการความสามารถทางภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสารดีกว่านักเรียนในชั้น เอ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การใช้ชุดกิจกรรม
ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น นักเรียนมี
พัฒนาการด้านทักษะทางภาษาทุก ๆ ด้าน มีเจตคติที่ดีต่อการเรียน นักเรียนตื่นตัวต่อการรับรู้ จึงถือ
ว่ากิจกรรมมีความสำคัญต่อการเรียนในทุกระดับชั้น

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University